

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Görbeháza Község Önkormányzata

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	10
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	43
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	66
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	73
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	80
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	87
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	89
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	90
1. A HEP IT részletei.....	90
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	90
Jövőképünk.....	91
Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)	93
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	107
3. Megvalósítás.....	113
3.1 A megvalósítás előkészítése	113
3.2 A megvalósítás folyamata	113
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	116
3.4 Nyilvánosság	116
3.6 Érvényesülés, módosítás	117
4. Elfogadás módja és dátuma	118

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Görbeháza Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Görbeháza területileg északkeleten, a Tiszántúlon, a Hortobágy észak-nyugati peremén, Hajdú – Bihar megyében található, Debrecen és Miskolc között félúton helyezkedik el. A települést 3 km hosszban átszeli a 35-ös számú főút vonal. A településről pár percnyi utazással a 35-ös számú főútról érhetők el az M3 és M35 autópályák. A helységből Hajdúnánás felé is országos közút ágazik el, így Nyíregyháza is annyi idő alatt elérhető, mint Miskolc és Debrecen.

A település eredeti nevén Görbeházpuszta, amely a szomszédos településhez, Polgárhoz tartozott. Nevét az ott lévő L-alakú házról kapta, mely házformát ezen a vidéken "görbeháznak" mondanak. A hagyomány szerint ez a ház a Hortobágy puszta szélén, a pásztorok és betyárok által látogatott csárda volt, nagy pincével.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Görbeháza közigazgatási területe földrajzilag teljes egészében a Hortobágyon, annak északi részén helyezkedik el. Domborzatilag a terület ártéri szintű tökéletes síkság, csekély lejtéssel, egyhangú felszínnel. A község határa vízfolyásokban igen szegény, csak néhány mesterséges csatorna folyik keresztül a területen. A közigazgatási határa északnyugaton egy darabon a Nyugati-főcsatorna, délen a Hortobágy folyó.

Két jelentős védett szikes terület található Görbeháza környékén. A közigazgatási terület déli részén található a Hortobágyi Nemzeti Parkhoz tartozó Bagota puszta. Növényzete mellett kiemelkedő jelentőségű Bagota puszta tűzokállománya, a terület egyes ritka ragadozók, mint a kerecsensólyom, pusztai ölyv, parlagi sas előfordulási helye is. A másik védett terület a településtől északra fekszik, a Polgár-Görbeházi legelő része. Szintén szikes pusztái miatt élvez védelmet.

Görbeháza település területe 8.020 ha, ebből belterület: 136 ha, külterület: 7884 ha.

A Nagyatádi földreform során vetődött fel Polgáron egy telepes község létrehozásának ötlete. Az ötletet motiválta, hogy Görbeháza mai területe, a Nagykapros és a Lipcsei - hát nevezetű birtokok, melyeket egyébként is kiosztásra szántak, Polgártól messze (13 km-re) estek és azok kisebb darabokban való művelésre igen kedvezőtlennek mutatkoztak. A megnevezett területen a szántóföld 2088 kh; a legelő pedig 1248 kh. tett ki, ezt osztották ki az új település létrehozására vállalkozó 197 polgári egyén között, akiknek egyenként 3 kh. szántó és 2 kh. legelő jutott. Ezen túl a várható gyarapodással is számolva, 303 telepes család részére egyenként 600 négyszögöles házhelyet is

kimérték. Községi célokra (egyház, temető) 90 kh-t, vitézi telkek kialakítására pedig 130 kh. földet tartalékolnak. A mesterségesen létrehozott társadalmi megosztás az 1960-as években a termelőszövetkezet szervezésével számolódott fel.

A falu 1925-29 között épült fel, melyhez az építők állami hiteleket kaptak. Önálló községgé azonban csak 1945-ben vált. Lakóinak száma 1945-ben 1638 fő volt, s ebben az évben önálló jegyzőséget kapott, és ezzel nagyközségi rangot is elérte. Az 1945-ös földosztás során a rivális Polgárral megharcolva, a káptalani birtokból a település határa további 7000 kh-al még kiegészült. Az 1950-es évek végén két termelőszövetkezet alakult a községben, de a 60-as évek elején egyesültek. A távolsági ingázás mellett ez az egy helyi tsz. biztosította a falu lakosságának megélhetését a legutóbbi politikai és gazdasági rendszerváltásig.

A rendszerváltás előtti időszakban a helyi termelőszövetkezet és a 20 km-re lévő Tiszai Vegyi Kombinát foglalkoztatta a munkaképes lakosságot. A termelőszövetkezetben tapasztalkészítő, akkumulátor készítő melléküzemágak is voltak, később ezek megszűntek, mint foglalkoztatási lehetőségek.

A népesség zöme római katolikus vallású. A település központjában helyezkedik el a Jézus Szíve elnevezésű templomunk. Az építése már elég korán megkezdődött 1929-ben iskolakápolna létesült azzal a szándékkal, hogy azt majd önálló templommá fejlesztik. Ám a nehéz gazdasági körülmények miatt ez egy jó évtizedet váratott magára, mire 1938 Hevessy Sándor tervei alapján megépíthették templomukat Jézus Szíve tiszteletére. 1940.február 20-án emelte plébánia rangra az egri érsek.

A községben 100 férőhelyes napköziotthonos óvoda, 14 férőhelyes bölcsőde és 17 tantermes általános iskola működik. Az egészségügyi ellátást egy orvosi rendelő két orvosi körzettel, egy fogorvosi rendelő, a védőnői szolgálat és a gyógyszertár biztosítja. A szociális és gyermekvédelmi ellátást az önkormányzat a Szociális Gondozási Központ intézménye útján látja el.

Görbeházán 1132 lakás van. A belterület utcái vezetékes ivóvízzel, gázzal, villanyhálózattal ellátottak. 2015. január 1. napjától a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt látja el a településen az ivóvíz és szennyvízszolgáltatást. A szennyvízcsatorna hálózat kiépítése a település egyik felén az I. ütem keretében 2006-ban valósult meg. A II. ütem kivitelezése 2018-ban kezdődött, és 2020 őszére fejeződött be. Vezetékes telefonhálózattal, valamint - a mobiltelefon-szolgáltató cégek helyben lévő adótornyainak segítségével - megfelelő mobiltelefon-használati (vételi) viszonyokkal rendelkezik a község. A háztartási hulladékszállítás minden lakásnál megoldott. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás 2018. január 1. napjától működik a településen, amit jelenleg a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt végez.

Az önkormányzat egy erdélyi településsel Magyarvistával áll testvér-települési kapcsolatban. A testvértelepülések közötti együttműködési megállapodást Görbeháza község polgármestere Dr. Pusztai Adél és Magyarvista (Románia) polgármestere Kovács István 2007. június 30-án írták alá.

2018. április 12-15 között megrendezett Tavaszi Napok Rendezvénysorozat keretében 2018. április 13-án Görbeháza Község Önkormányzata, Viștea–Magyarvista Község (Románia), Obec Buzica–Buzita Község (Szlovákia) közt együttműködési megállapodás kötött azon felismerés alapján, hogy a partnerség és az együttműködés elmélyíti a barátságot, a megértést és az európai alapelvek tiszteletben tartását a községek, civil szervezetek és a lakosság között. A megállapodást Ale Erika Görbeháza polgármestere, Ing. Jozef Mohnansky Buzita polgármestere és Kerekes Emőke Magyarvista alpolgármestere írták alá.

Görbeháza községben évek óta több civil szerveződés működik eredményesen, jelentős közéleti szerepet vállalva, kivéve részüket a település kulturális és sportéletének, környezete védelmének, közbiztonságának szervezéséből. E civil szervezetek az önkormányzattal szorosan együttműködve tevékenykednek, munkájukat az önkormányzat támogatja.

Görbeháza Község Önkormányzata a Hortobágyi Nemzeti Park idegenforgalmi vonzerejének helyi kihasználásában, a falusi turizmusba való kapcsolódásban is lát fejlesztési perspektívát. 1967-ben a vízmű-kút fúrása idején – a jelenleg lezárt és észlelőkútként megmaradt próbafúrás kútjából – termálvíz tört fel. A termálvíz felhasználási lehetősége azóta is kiaknázatlan

Demográfiai adatok:

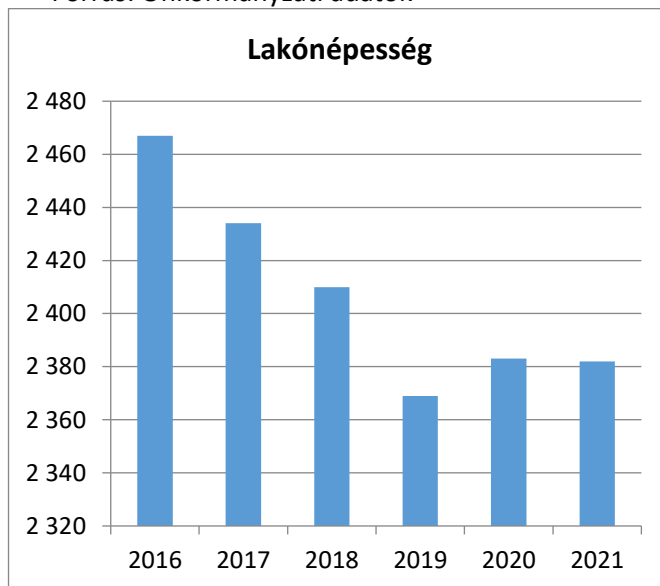
2022. január 1-jei adatok alapján Görbeháza község lakónépessége 2407 fő. Az összlakosságból 70 fő a község központjától 11 km-re lévő Bagota nevű külterületi lakott részen él.

Görbeháza demográfiai értelemben, az országos adatokhoz viszonyítva átlagos helyzetben van, a lakosság száma 2019-ig évről évre csökken, majd ezt követően lassú emelkedést mutat.

A lakosság számának alakulása:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	2 467	bázis év
2017	2 434	98,66%
2018	2 410	97,69%
2019	2 369	96,03%
2020	2 383	96,59%
2021	2 382	96,55%

Forrás: Önkormányzati adatok

Görbeháza lakosságának vizsgálata kor megoszlás szerint

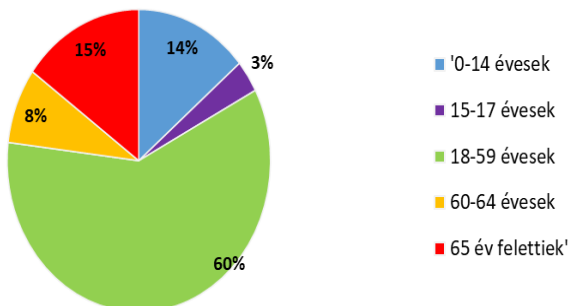
Az állandó népességben belül a 18-59 éves korosztály a domináns.

A mutatókból látható, hogy a 18-59 év közöttiek száma (1349 fő) az összes lakosság 57 %-a, ami átlagosnak mondható, ugyanakkor a 0-14 év közöttiek (319 fő) 13,5 %-a és a 65 év felettiek (452 fő) 19 %-a az összlakosságnak.

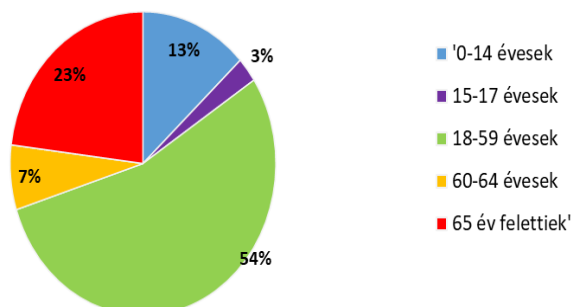
A férfiak egészségi és mentális állapota lényegesen rosszabb, mint a nőké. Ezt mutatja, hogy a 65 év feletti lakosság esetében a nők száma jelentősen magasabb.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 162	1 207	2369	49,05%	50,95%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			62	2,62%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	161	158	319	6,80%	6,67%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	40	32	72	1,69%	1,35%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	693	656	1349	29,25%	27,69%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	94	83	177	3,97%	3,50%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	174	278	452	7,34%	11,73%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

Állandó népesség - férfi életkori megoszlása

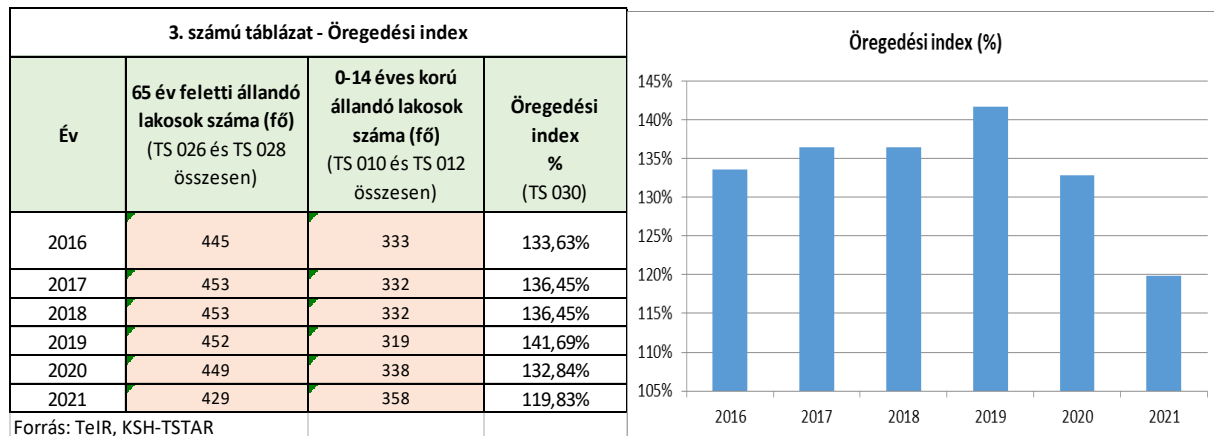

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

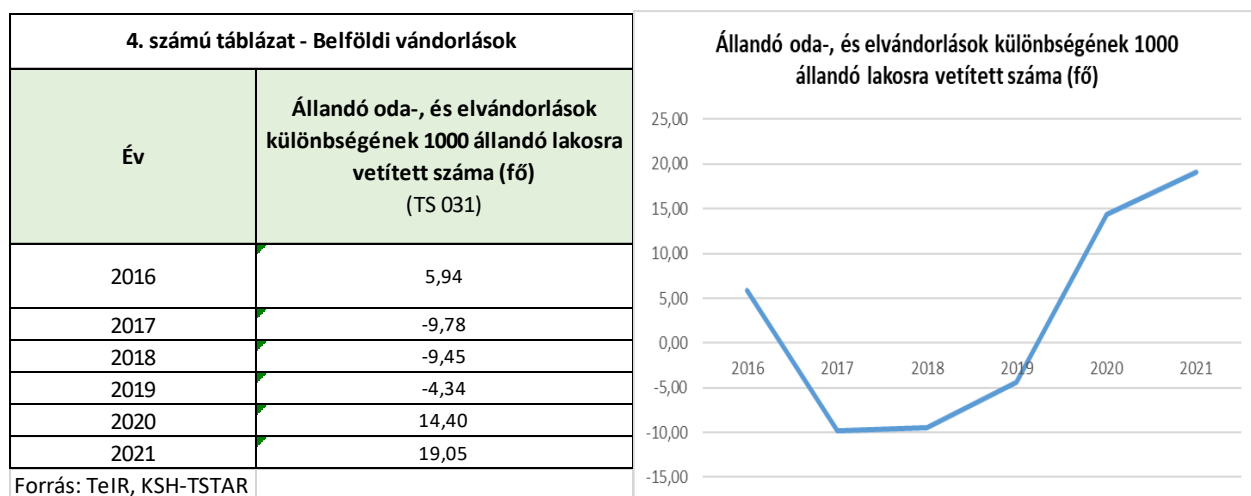

Településünket az elmúlt évtizedekben a népesség számszerű csökkenése mellett a fokozott előregedés jellemezte, azonban annak mértéke csökkenő tendenciát mutat. Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Amennyiben az index 100 alatti, akkor a 14 év alattiak vannak túlsúlyban, vagyis fiatalos a népességszerkezet, ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiek vannak többen és a település előregedő.

Az öregedési index 2019-ig jelentős mértékben növekedett a településen, de 2020-tól csökkenés mutatkozik. Míg 2016-ban 333 gyermekkorúra 445 időskorú lakos jutott, 2021-ben már 358 gyermekkorúra jutott 429 időskorú.

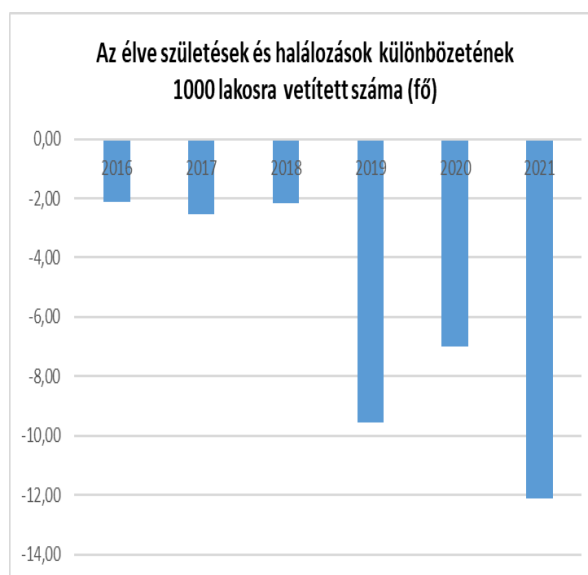

Településünkön a lakosságszám csökkenését 2019-ig az elvándorlások magas száma, valamint az élve születések és a halálozások negatív különbözete okozza. Ezt a folyamatot azonban 2020-ban megszakította a magasabb bevándorlók száma, amint a mellékelt ábra is jól láthatóan mutatja ott magasan kiugrott a görbe. Ami sajnos nem változott, az az élveszületések és a halálozások negatív különbözete.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-2,12
2017	-2,55
2018	-2,15
2019	-9,56
2020	-6,98
2021	-12,12

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség mindenki számára fontos érték, amely hozzájárul ahhoz, hogy mindenkinek egyenlő esélye legyen az élet minden területén igénybe venni szolgáltatásokat, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy anyagi helyzete.

Az egyenlő bánásmód elvének betartását az Alaptörvény és az Európai Unió is szabályozza. Hazánkban a diszkrimináció tilalmát szolgáló jogszabály az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) szabályozza.

A diszkrimináció hátrányos megkülönböztetést jelent egyes csoportok számára, amely az egyenlő bánásmód elvével ellentétes és esélyegyenlőtlenséget eredményez. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Görbeháza Község Önkormányzata mindent megtesz azért, hogy minden lakos egyenlő eséllyel érvényesülhessen, hogy megszűnjenek a társadalmi különbségek az oktatásban, a munkaerőpiacon, illetve a szolgáltatások igénybevételekor. Ezek megvalósításához esélykiegyenlítő intézkedések meghozatalára van szükség.

Alapvető fontosságú a hagyományok és ezen keresztül a kis, összetartó közösség megőrzése. A település önkormányzatának célja, a közösség minden tagjának a normális életvitelhez szükséges

életkörülmények megteremtése, ennek részeként a HEP kidolgozásával és megvalósításával az érintett célcsoportok hátrányainak leküzdése, illetve a hátrányok enyhítése a lehetőségekhez mérten.

A HEP a vonatkozó jogszabályi előírásokra, és az Európai Unió ajánlásaira tekintettel készült.

Jelen esélyegyenlőségi helyzetelemzés célja az, hogy a rendelkezésre álló adatok, dokumentumok alapján feltérképezze Görbeháza község problémáit, lehetőségeit. A HEP lehetőséget teremt arra, hogy hazai vagy uniós pályázatokon történő részvétellel megteremtse és elősegítse a célcsoportok minden kiemelt területre vonatkozó esélyegyenlőségét.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Görbeháza település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A helyi esélyegyenlőségi programnak kiemelt figyelmet kell fordítania:

- a) az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;
- b) a nevelés, oktatás területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére;
- c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására;
- d) munkaerő-piaci szegregáció visszaszorítására, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására;
- e) a lakóhelyi szegregáció felszámolására;
- f) a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítésére a döntéshozatalban, a közügyek irányításában.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk

- a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat,
- meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Helyi Esélyegyenlőségi Program figyelembe veszi Görbeháza Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Gólyafészek Óvoda és Bölcsőde Nevelési Programja;
- Széchenyi István Általános Iskola Pedagógiai Programja;
- Görbeháza Község Önkormányzata Gazdasági Programja;
- Görbeháza Község Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója;

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

2013. január 1-jétől járási hivatalok kerültek felállításra. Görbeháza a **Hajdúnánási Járási Hivatal** illetékességi körébe tartozik. A járási hivatalok a polgármesteri hivataloktól elsősorban az okmányirodai feladatokat, a gyermekvédelmi és gyámügyeket, valamint egyes szociális, környezetvédelmi és természetvédelmi igazgatási ügyek intézését vették át, tehát a jegyzőnél többnyire a helyi szabályozáshoz kötődő, helyismeretet feltételező ügyek maradtak. A járási hivatalok kizárólag államigazgatási feladatokat vettek át.

2016. január 1-jétől kellett kialakítani a járásszékhelyen a **Család-és Gyermekjóléti Központot**. Görbeháza település Hajdúnánáshoz tartozik. A központ célja a gyermekek érdekeit védő speciális, személyes szociális szolgáltatás, a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, megszüntetését, illetve a családjából kikerült gyermek visszahelyezését. A központ a járás területén működő Család-és gyermekjóléti szolgálatokkal szorosan együttműködik.

Az állami fenntartásba kerülő iskolák fenntartói feladatait a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ látja el, amelynek területi szerveként működik a **Hajdúböszörményi Tankerületi Központ**. Az önkormányzat és az iskola közötti együttműködés továbbra is működik.

Az önkormányzat az egészséges ivóvíz biztosítását, mint kötelező feladatot 2015. január 1. napjától a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt., mint közszolgáltató útján látja el.

A szennyvízcsatorna hálózat kiépítése a település egyik felén 2006-ban, másik felén 2020-ban valósult meg, 100 % -os lefedettséggel, saját szennyvíztisztító teleppel, melynek üzemeltetője szintén a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A képviselő testület egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti, a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben önállóan mérlegelhet.

A HEP tekintettel van a Görbeháza Község Önkormányzata által hozott rendeletekre, mint a:

- A települési támogatás helyi szabályairól szóló 2/2015 (II.27.) önkormányzati rendelet
- Görbeháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2022. (IV.28.) önkormányzati rendelete az első lakáshoz jutók támogatásáról
- A szociális célú tüzelőanyag vásárláshoz kapcsolódó kiegészítő támogatás helyi szabályairól szóló 20/2023. (VI.29.) önkormányzati rendelet
- Görbeháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2017.(VI.29.) önkormányzati rendelete a gyermekvédelem helyi rendszeréről
- Görbeháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2019.(II.01.) önkormányzati rendelete a helyi közművelődési feladatok ellátásáról
- Görbeháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2017.(I.27.) önkormányzati rendelete az egészségügyi alapellátások körzeteinek meghatározásáról
- Görbeháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2023. (II.16.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2023. évi költségvetéséről
- Görbeháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2014. (II.06.) önkormányzati rendelete a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról
- Görbeháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2023.(VI.29.) önkormányzati rendelete a környezet védelméről és a köztisztaságról.

A helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TeIR adatbázis, a népszámlálási adatok, valamint Görbeháza Község Önkormányzata által szolgáltatott adatok szolgáltak alapul.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénységen azt a jelenséget értjük, amikor valaki egy relatív szegénységi küszöb alatt, alapvető javakat és közszolgáltatásokat nélkülözve él, és kevés esélye van arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjen. A benne élőket jelentős hátrányok sújtják az élet szinte minden (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy) területén.

A mélyszegénységben élők számát leggyakrabban a jövedelmi szegénységgel mérik. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére- nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket.

A romák szegénysége nagyrészt alacsonyabb iskolázottságuknak tudható be, részben annak, hogy nagyobb számban élnek leszakadt térségekben, és végül az őket sújtó diszkrimináció is szerepet játszik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.

A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is a legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak.

Ezen meghatározást alapul véve Görbeháza község nem tartozik a mélyszegénység által sújtott települések közé.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az Önkormányzat által nyújtott szociális támogatások igénybe vevőinek összetételére jellemző, hogy inaktívak és alacsony iskolai végzettségűek.

Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet jelenléte, valamint a kisgyermekes anyák gyermekelhelyezési nehézségei.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembevételével készítünk elemzéseket. Azt, hogy mekkora jövedelemből lehet megélni egy adott településen, országtól, területi elhelyezkedéstől függően más és más.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	55,13	40,07
2017	55,14	37,70
2018	54,90	36,13
2019	53,82	28,63
2020	54,51	31,33
2021	54,41	28,40

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az SZJA adófizetők száma évről évre csökken a településen, s számuk 2021 évben az állandó népesség 54,41%-át tette ki. Emellett megfigyelhető az is, hogy a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók állandó népesség aránya a 2016 évi 40,07 %-ról 2021 évre 28,40 %-ra csökkent.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

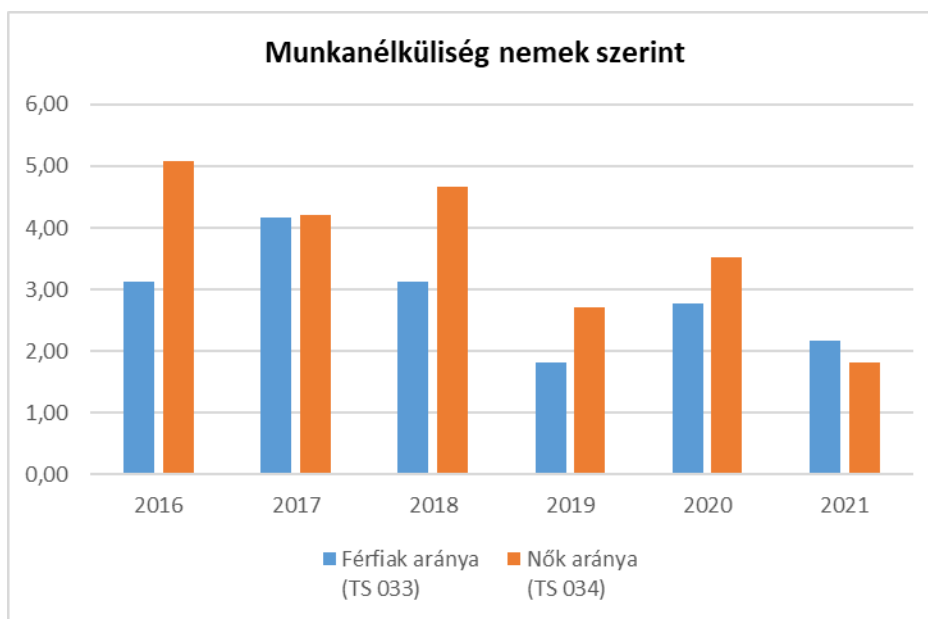
A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete:

A hosszan tartó munkanélküliség igen nehéz helyzetbe hozza az érintett családokat, hiszen ez a réteg többnyire nem rendelkezik megtakarításokkal, így nagyon nagy szerepe van a szociális ellátó rendszernek abban, hogy a munka nélkül maradt családok létfenntartása megoldottá váljon.

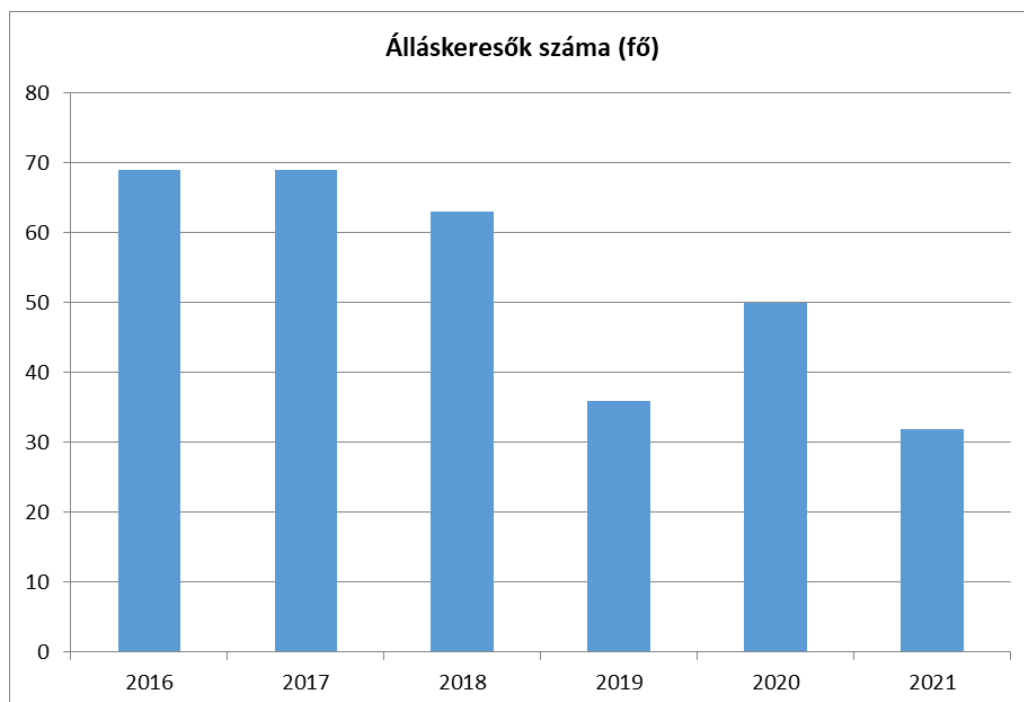
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	3,13	5,09	4,11%
2017	4,16	4,21	4,19%
2018	3,12	4,67	3,90%
2019	1,81	2,72	2,27%
2020	2,77	3,53	3,15%
2021	2,18	1,82	2,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	69	69	63	36	50	32
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	0,00	2,00	2,00	2,00	1,00
	%	2,90%	0,00%	3,17%	5,56%	4,00%	3,13%
21-25 év (TS 038)	Fő	5,00	12,00	11,00	2,00	9,00	2,00
	%	7,25%	17,39%	17,46%	5,56%	18,00%	6,25%
26-30 év (TS 039)	Fő	8,00	1,00	3,00	3,00	3,00	1,00
	%	11,59%	1,45%	4,76%	8,33%	6,00%	3,13%
31-35 év (TS 040)	Fő	6,00	3,00	4,00	2,00	4,00	2,00
	%	8,70%	4,35%	6,35%	5,56%	8,00%	6,25%
36-40 év (TS 041)	Fő	8,00	12,00	4,00	2,00	2,00	0,00
	%	11,59%	17,39%	6,35%	5,56%	4,00%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	11,00	9,00	6,00	4,00	4,00	3,00
	%	15,94%	13,04%	9,52%	11,11%	8,00%	9,38%
46-50 év (TS 043)	Fő	6,00	7,00	8,00	5,00	3,00	9,00
	%	8,70%	10,14%	12,70%	13,89%	6,00%	28,13%
51-55 év (TS 044)	Fő	11,00	6,00	7,00	2,00	7,00	2,00
	%	15,94%	8,70%	11,11%	5,56%	14,00%	6,25%
56-60 év (TS 045)	Fő	9,00	8,00	7,00	2,00	8,00	3,00
	%	13,04%	11,59%	11,11%	5,56%	16,00%	9,38%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	3,00	11,00	11,00	12,00	8,00	9,00
	%	4,35%	15,94%	17,46%	33,33%	16,00%	28,13%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

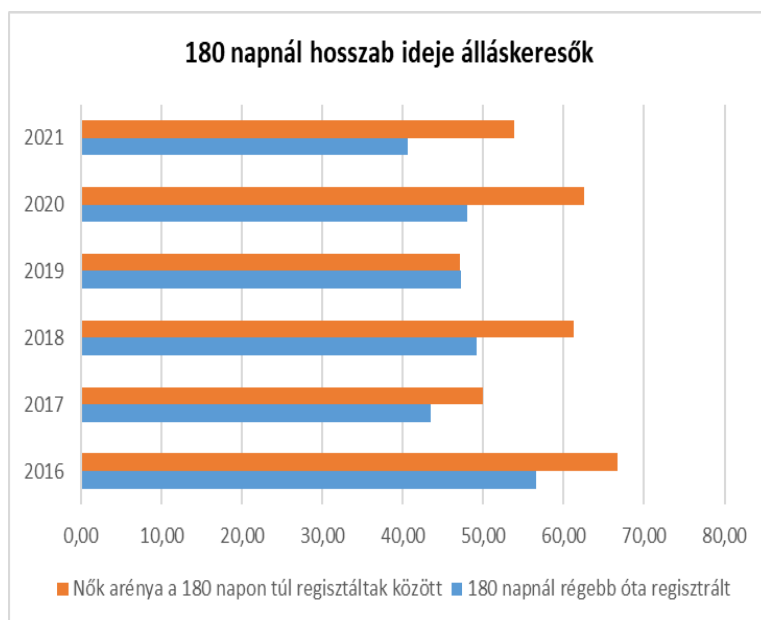

A nyilvántartott álláskeresők korcsoportonként szerinti bontása, illetve idősoros változása rámutat arra, hogy a munkanélküliség minden korosztály tekintetében problémát jelent.

A 26-30 év közötti nyilvántartott álláskeresők száma évről évre csökken, és ugyanez a tendencia figyelhető meg a 36-40 év közötti nyilvántartott álláskeresők számánál. Ezek a folyamatok minden bizonnyal köszönhetők a különböző foglalkoztatási programoknak.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	56,52	66,67
2017	43,48	50,00
2018	49,21	61,29
2019	47,22	47,06
2020	48,00	62,50
2021	40,63	53,85

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek száma 2016-hoz képest 2021-re javulást mutatott, kivéve a 2020-as év kiemelkedő ugrását, ami a covid járványnak tudható be.

Az álláskeresők nemenkénti megosztását vizsgálva megállapítható, hogy a nők aránya magasabb. A 180 napnál hosszabb idejű álláskeresők számában csökkenés mutatkozik, a 2016 évi 56.52%-ról 2021 évre 40,63%-ra csökkent, de az álláskeresők között a nők aránya továbbra is magasabb.

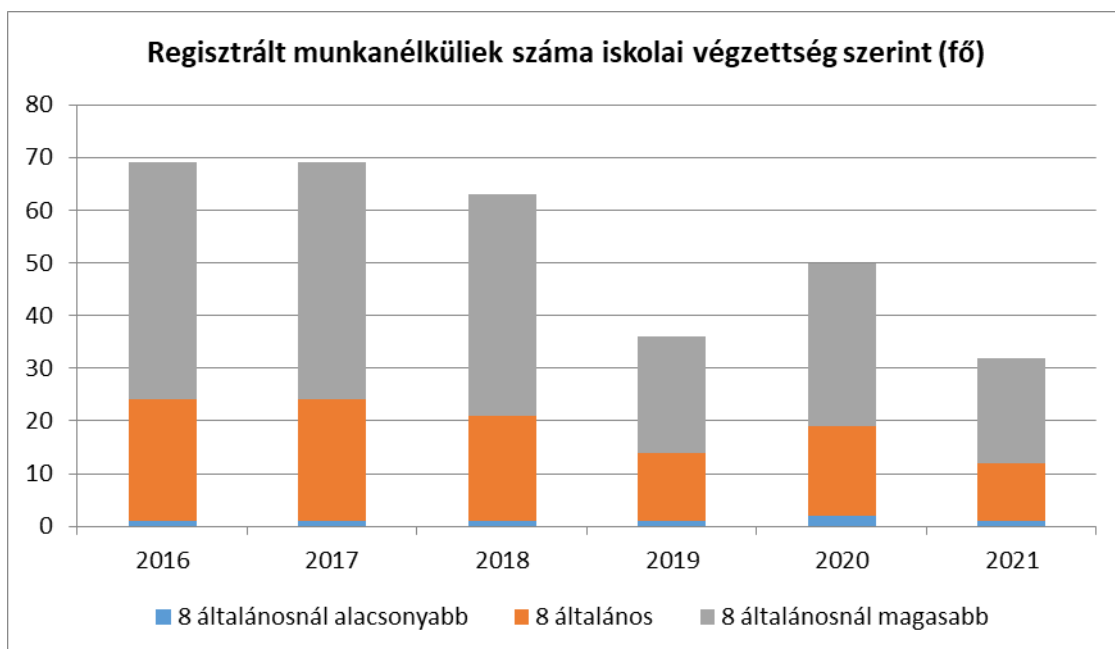
Az álláskeresők korösszetételét vizsgálva látható, hogy a munkanélküliek aránya 41-45 éves és 51-55 éves korosztály, valamint a 61 év feletti körében magasabb.

A nyugdíjkorhatár emelkedése következtében kiemelkedő a 61 évesnél idősebb regisztrált munkanélküliek száma, viszonylag magas 2021 évben 28.13% volt. Ebből a korosztályból sokan egészségi problémákkal küzdenek, valamint végzettségük sem piacképes, azaz a lakosság elöregedésének problémája kihat a foglalkoztatásra is.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	69	1	1,45%	23	33,33%	45	65,22%
2017	69	1	1,45%	23	33,33%	45	65,22%
2018	63	1	1,59%	20	31,75%	42	66,67%
2019	36	1	2,78%	13	36,11%	22	61,11%
2020	50	2	4,00%	17	34,00%	31	62,00%
2021	32	1	3,13%	11	34,38%	20	62,50%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Községünkben a gazdasági világválságot követő időszakhoz képest az elmúlt évek során jelentős mértékben csökkent a nyilvántartott állás keresők száma. Ez a tendencia a 2020. év elején kialakult korona vírus járvány miatt megszakad, azonban 2021-ben további csökkenés következett be. A foglalkoztatás szintjét nagymértékben befolyásolja az egyének iskolai végzettsége is.

A táblázat alapján megállapítható, hogy az alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedési esélyei nehezebbek. A nyilvántartott álláskeresők körében alacsony a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségűek aránya, éves szinten 1,45-4,00% között mozog. A nyilvántartott álláskeresők több mint a fele 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A csak 8 általános iskolai végzettségűek aránya is évről - évre csökken.

Nagyon fontos az iskolázottság növelése, az erre vonatkozó igény felmérése és igény esetén felnőttoktatás szervezése. Elsődlegesen a fiatalok és a szakképzetlenek motivációjának növelése a cél, mivel a szakképesítés megszerzésével nő a munkaerő-piacon való elhelyezkedési esélyük. Elsősorban fontos, hogy olyan szakképesítést szerezzenek, ami piacképes, van rá kereslet a munkaerő-piacon.

Emellett a magyar képzési rendszerre jellemző a túlképzés, elsősorban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya nőtt meg az utóbbi években, oly mértékben, amelyet a munkaerő-piaci szükségletek nem indokolnak. Hazánkban a szakmunkás képzés visszaszorulása miatt a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő, szakképzettséggel rendelkező munkaerő egyre kevesebb.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatásban leginkább azok a személyek vehetnek részt, akik foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek, csökkentve ezzel a munkanélküliséget, valamint nagy mértékben hozzájárul a hátrányos helyzetű emberek megélhetésének, életminőségének javításához. A közmunkaprogram célja a nyilvántartott álláskeresők munkavállalásának elősegítése, az értékteremtő munka biztosításával. Az önkormányzat a munkaprogram keretében, munkavállalás szempontjából olyan aktív álláskeresőket alkalmaz, akik hátrányos helyzetükből adódóan kiszorultak a munkaerőpiacról, de a közfoglalkoztatás keretében új lehetőséget kaphatnak a rendszeres munkavégzésre. A közfoglalkoztatásban résztvevők munkatapasztalatra tesznek szert, ami növeli a munkához jutásuk esélyeit a valódi munkaerőpiacra. Görbeháza Község Önkormányzata jelenleg összesen 45 fő közfoglalkoztatottat alkalmaz az alábbi projektekből.

A programelemek közül az egyik a helyi sajátosságokra épít, így a település helyi lehetőségeit, adottságait figyelembe véve biztosít munkát a közfoglalkoztatottaknak. Ennek során általában valamilyen termék előállítását végzik. 2023. évben a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási program keretében kettő tevékenységi csoportban folytatják a munkát, melyek a szabás, varrás és a papírfonás.

A varrás programban munkaruhát és köpenyt készítenek saját közfoglalkoztatásunkban dolgozók, valamint Újszentmargita Önkormányzatának közfoglalkoztatottjai részére. Az önkormányzat intézményei, a Gólyafészek Óvoda és Bölcsőde, a Görbeháza Község Önkormányzata, a Szociális Gondozási Központ, az Orvosi rendelő és a Védőnő részére készítenek lepedőt, lábszárvédőt, konyharuhát, törölközőt, gyerekjátékokat, bevásárlótáskát, dísz tárgyakat és karácsonyfadíszet.

A papírfonás programban olyan kézműves technológiával készülő termékek készülnek, amelyek kézi munkavégzésen, emberi erőfeszítésen, irányításon és tapasztalaton alapulnak. A papír tárolódobozok az önkormányzat intézményei számára, a Gólyafészek Óvoda és Bölcsőde, Görbeháza Község Önkormányzata, a Szociális Gondozási Központ, az Orvosi rendelő és a Védőnő részére készülnek, az

intézményeink szebbé tételéhez és tisztántartásához. A papír újrahasznosításával tudatos, környezetkímélő tevékenységet valósítunk meg.

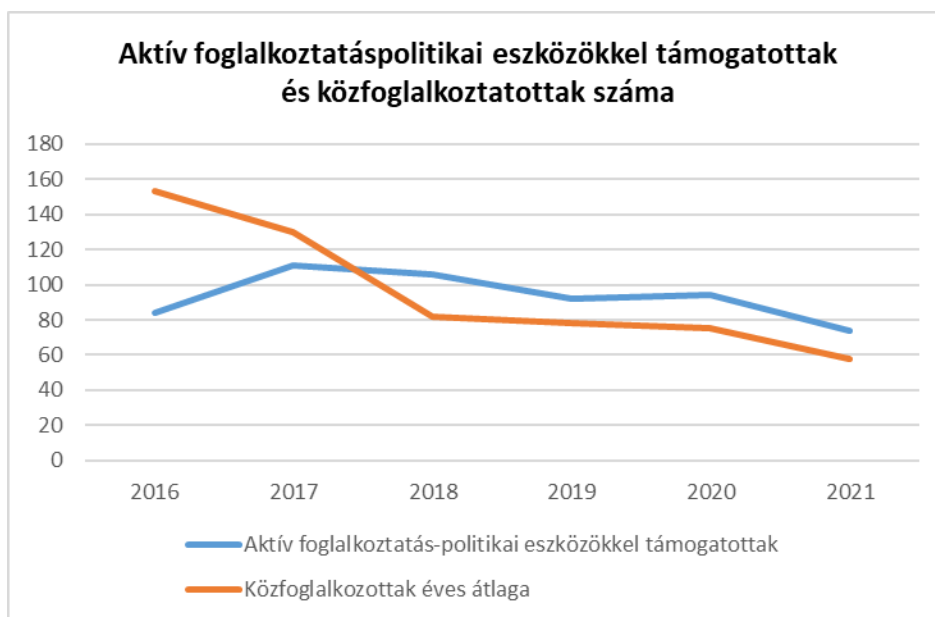
További projektek a mezőgazdasági, a szociális jellegű és a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás. A mezőgazdasági program alapvetően az óvodai konyha friss alapanyagokkal való ellátását szolgálja. A program keretében szántóföldi és kertészeti növénytermesztést, zöldség feldolgozás történik. A szociális jellegű projekt keretén belül valósul meg a vízelvezető rendszer javítása, a szegélyek javítása, árok és padka rendezése, utak tisztítása, növényzet nyesése, kaszálás. A belterületi utakon lévő kátyúkat mészkővel töltik fel.

A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban résztvevő dolgozók a közterületeket tartják tisztán. A piac területét, a temetőt, parkokat, játszóteret, műfüves pályát, sportpályát és környékét, idősök előtti közterületet rendbe tartják, takarítják, szemetet szednek, ürítik a kukákat, valamint parlagfű irtást végeznek. Télen a lakosság ellátásában kiemelt létesítményekhez, egészségügyi központokhoz, élelmiszerboltokhoz vezető utak síkosság-mentesítésével és hó eltakarításával biztosítunk a lakosságnak baleset- és csúszásmentes utakat, tereket.

Mindegyik programelem értéket jelent településünk számára.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	84	153
2017	111	130
2018	106	82
2019	92	78
2020	94	75
2021	74	58

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Önkormányzati adatok

A 3.2.5. számú táblázat szerint mind az aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak, mind a közfoglalkoztatottak száma jelentős mértékben csökkent.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A helyi munkáltatók az önkormányzaton kívül a kisvállalkozások körébe tartoznak, tevékenységüket jobbra a kereskedelem területén fejtik ki. Viszonylag alacsony munkavállalói létszámmal működnek, munkaerő igény tekintetében pedig szakképzett munkavállalókat alkalmaznak. A helyi lakosok nagyobb hányada inkább ingázik. Tiszaújváros és Polgár jelent potenciális munkavállalási lehetőséget az itt élők számára.

Ezekben a városokban több nagyobb ipari park található, melyek számos munkalehetőséget biztosítanak a helyi lakosaink számára. A kedvező földrajzi elhelyezkedés miatt a szomszédos városok könnyen megközelíthetők közlekedés szempontjából, mivel a 35-ös főút keresztül megy a településen, valamint közvetlen buszjáratok is indulnak egy-egy nagyobb ipari létesítményhez.

Görbeháza határában egy galambvágóhíd épül, mely körülbelül 10 embernek jelent majd munkalehetőséget a közeljövőben. Egy szigetelőanyagokat gyártó cég is betelepült községünkbe, a Termo-Fuvar Kft., amely jelenleg még nem üzemel, de annyit előrevetítettek, hogy körülbelül 20 főt fognak foglalkoztatni.

A lakosság körében sokan mezőgazdasági tevékenységből tartják fenn magukat. A község mezőgazdasági jellegéből eredően a megtermelt mezőgazdasági termékek feldolgozására épülő élelmiszeripar betelepülése lenne kívánatos, de mindezek mellett bármilyen munkahelyteremtő célzatú ipari tevékenység befogadására nyitott a község.

Lehetőség van a falusi turizmus kiépítésére, a Bagotánál kezdődő és a község közigazgatási területén is lévő Hortobágyi Nemzeti Park miatt idegenforgalmi tevékenység beindítására is.

Az Önkormányzat tevékeny szerepet kíván vállalni abban, hogy a lehetőség szerinti befektetések gyorsan és mielőbb megvalósuljanak.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Görbeháza is élt a GINOP 5.2.1.-14 Ifjúsági Garancia Program lehetőségével, melynek lényege, hogy azon 25 év alatti fiatalok, akik nem tanulnak és nem is dolgoznak, minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivitásban vagy tanulás nélkül, illetve, hogy személyre szabott segítséget kapjanak a munkaerő-piaci helyzetük javításához.

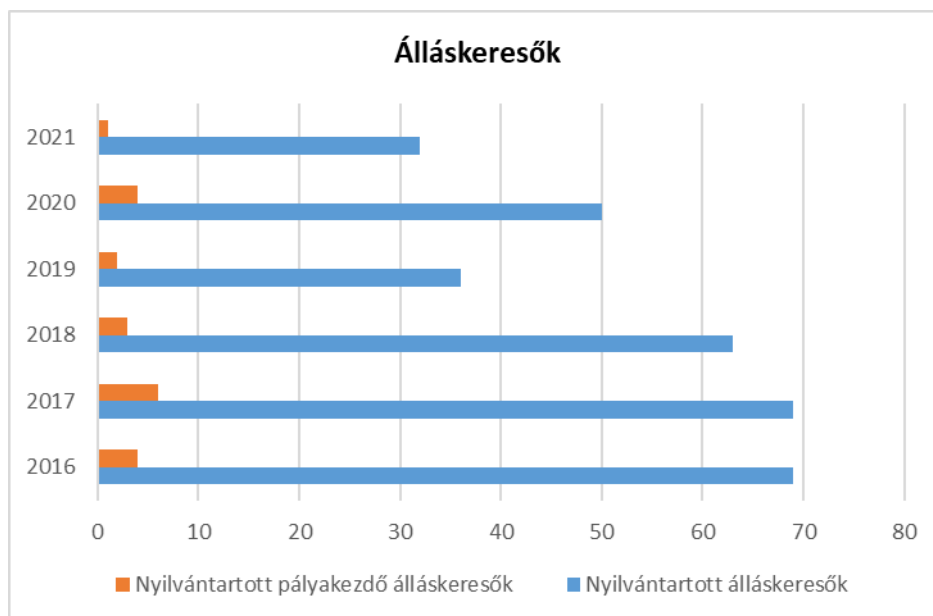
A programok célja egyrészt, hogy az álláskeresők nagyobb eséllyel tudjanak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon, másrészt a versenyszférában történő elhelyezkedés segítésére helyezi a hangsúlyt. Az álláskeresők a képzés idejére jogosultak keresetpótló juttatásra, a lakóhely és a képzés helyszíne között az utazási költség megtérítésére, valamint a teljes képzési díj és az első vizsga is költségmentes a programban résztvevőknek.

E pályázatnak köszönhetően Önkormányzatunk 2017-ben 3 főt, 2018-ban pedig 6 főt tudott alkalmazni.

Községünk ezenkívül igyekszik lehetőséget biztosítani a középiskolás fiatalok számára az érettségi megszerzéséhez kötelezően elvégzendő közösségi munkavégzésre is.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	69	4
2017	69	6
2018	63	3
2019	36	2
2020	50	4
2021	32	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma a táblázat alapján 2017-től folyamatosan csökken, 2020-ban volt egy emelkedés, ami valószínűleg a covidnak tudható be, de 2021-ben 1 főre redukálódott. Ez arra enged következtetni, hogy a pályakezdők nagy számban el tudnak helyezkedni a munkaerő piacon.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Hajdúnánáson működik a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Főosztálya, mely nem csak a városban élők elhelyezkedését segíti, de a város környéki lakosok ellátásában is részt vesz. A munkaügyi szervezet feladata, hogy elősegítse a foglalkoztatási helyzet javítását, az állás keresők megfelelő munkához jutását. Céljuk, hogy a munkahelyek számbavétele, felkutatása során az állás keresők megfelelő munkahelyet, a munkaadók megfelelő munkatársakat találjanak.

A foglalkoztatottak számának növelése, a munkába helyezés elősegítése, a munkanélküliség megelőzése, a munkahelyek megtartása, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében különféle támogatásokat, szolgáltatásokat kínálnak ügyfeleiknek.

A Hajdúnánási Kirendeltség az elmúlt években különféle munkaerő-piaci programokkal, támogatásokkal segítette a hátrányos helyzetű célcsoportok elhelyezkedését, képzését.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A mélyszegénységben élőket próbálja az önkormányzat a közfoglalkoztatás keretein belül foglalkoztatni, a programokban szinte minden intézményünk részt vesz, így több területen is el tudnak helyezkedni. A foglalkoztatottak nemzeti és etnikai hovatartozását az önkormányzat nem tartja nyilván.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Önkormányzatunk törekszik az egyenlő bánásmód betartására, hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Az önkormányzat mindenki számára biztosítja a művelődési ház könyvtárában a számítógép- és internet használatot. Valamint több lakos is részt vett a GINOP -6.1.2-15 számú projektben a hátrányos helyzetű felnőttek digitális kompetenciájának fejlesztésének megvalósítására, ami „Digitális szakadék csökkentése” néven indult 2019-ben és 2020-ban.

Célja volt a digitális kompetenciák növelése, a digitális szakadék csökkentése, a munkavállalási korú népesség képzési, kompetenciafejlesztési lehetőségekhez való hozzáférése, a felnőtt lakosság körében a digitális írástudatlanság csökkentése, a digitális alapkompentenciák fejlesztése, ami hozzájárul a gazdaság versenyképességének növeléséhez.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális ellátások alapvető célja, hogy védelmet nyújtson a társadalmi egyenlőtlenségekből eredő szegénységgel szemben.

A népesség korösszetétele, ezen belül elsősorban a gyermekkorúak és az időskorúak arányának területi különbségei eltérő igényeket támasztanak az ellátórendszerek felé. A lakosság egészségi állapota ugyancsak meghatározza a szociális ellátás iránti igényeket. A különböző igények kielégítésére számos támogatás, ellátás, kedvezmény létezik, szabályozásuk folyamatosan változik.

Az utóbbi években jelentősen átalakult a pénzbeli és természetbeni ellátások rendszere, vannak bizonyos ellátások, amik átkerültek a járási hivatalokhoz. **Hatáskörváltás alapján jelenleg a járási hivatalok állapítják meg az időskorúak járadékát, az ápolási díjat, alanyi jogú, valamint a normatív közgyógyellátást, az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot, és az aktív korúak ellátását.**

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott támogatás. A jogosultsági feltételek fennállása esetén részükre egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, illetve foglalkoztatást helyettesítő támogatás állapítható meg.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra az a személy jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították - amennyiben az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás megállapításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik.

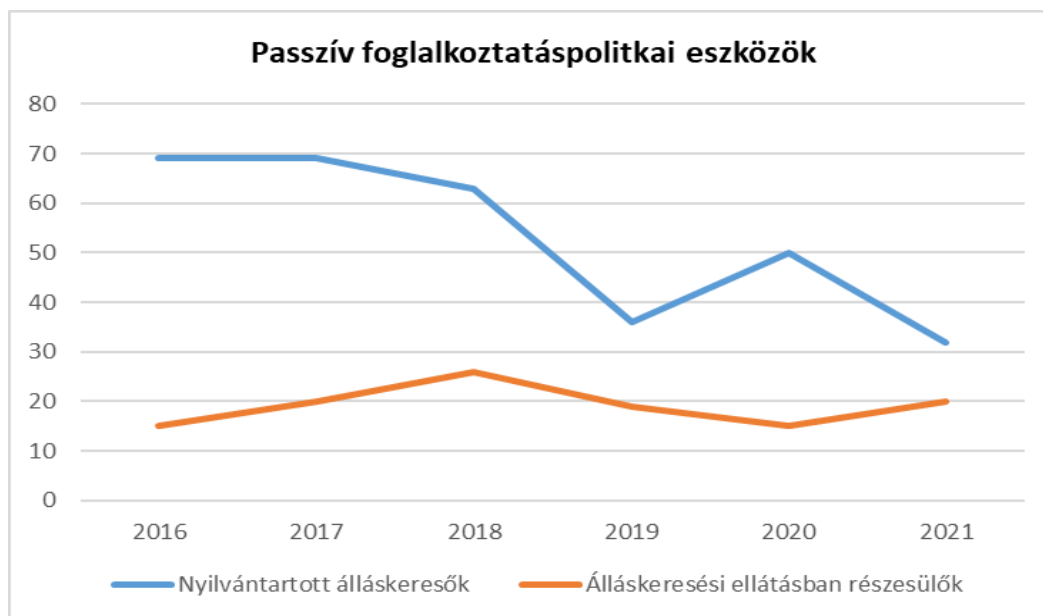
Az önkormányzat az egyéb, szociális-, család- és gyermekvédelmet szolgáló ellátásokat települési támogatás címen nyújtja, melyeknek a jogosultsági feltételeit, az ellátások megállapításának, valamint azok kifizetésének, folyósításának szabályait az önkormányzat a települési támogatás helyi szabályairól szóló 2/2015. (II.27.) önkormányzati rendeletében rögzítette. A Rendelet alapján a helyi szociális igényekhez és szükségletekhez igazodóan lakhatási támogatást, gyógyszer-támogatást, eseti támogatást, temetési támogatást és a köztemetést biztosítja a rászorulóknak számára.

Az önkormányzat a szociálisan rászorulókat részére a szociális szolgáltatások körébe tartozó alapszolgáltatásokat a Szociális Gondozási Központ, Család- és Gyermekejölési Szolgálat közreműködésével biztosítja.

Minden települési önkormányzatnak kötelező szolgáltatása az étkeztetés és a házi segítségnyújtás. Azokon a településeken, ahol kétezer főnél több állandó lakos él, az alapszolgáltatásokon felül kötelező biztosítani a családsegítést. A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat. Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulókat részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Álláskeresési ellátásban csak álláskereső részesülhet. Az álláskereső a munkaviszonyba töltött időtartam, az egyéni, illetőleg társas vállalkozó a vállalkozói tevékenysége alatti járulékfizetési kötelezettségével szerezhet jogosultságot az álláskeresési járadékra. Amennyiben a kérelmező valamennyi jogosultsági feltételnek megfelel, úgy álláskeresési ellátást állapítanak meg a részére.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	69	4,35%	15	21,74%
2017	69	4,44%	20	28,99%
2018	63	4,11%	26	41,27%
2019	36	2,38%	19	52,78%
2020	50	3,31%	15	30,00%
2021	32	2,09%	20	62,50%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal				

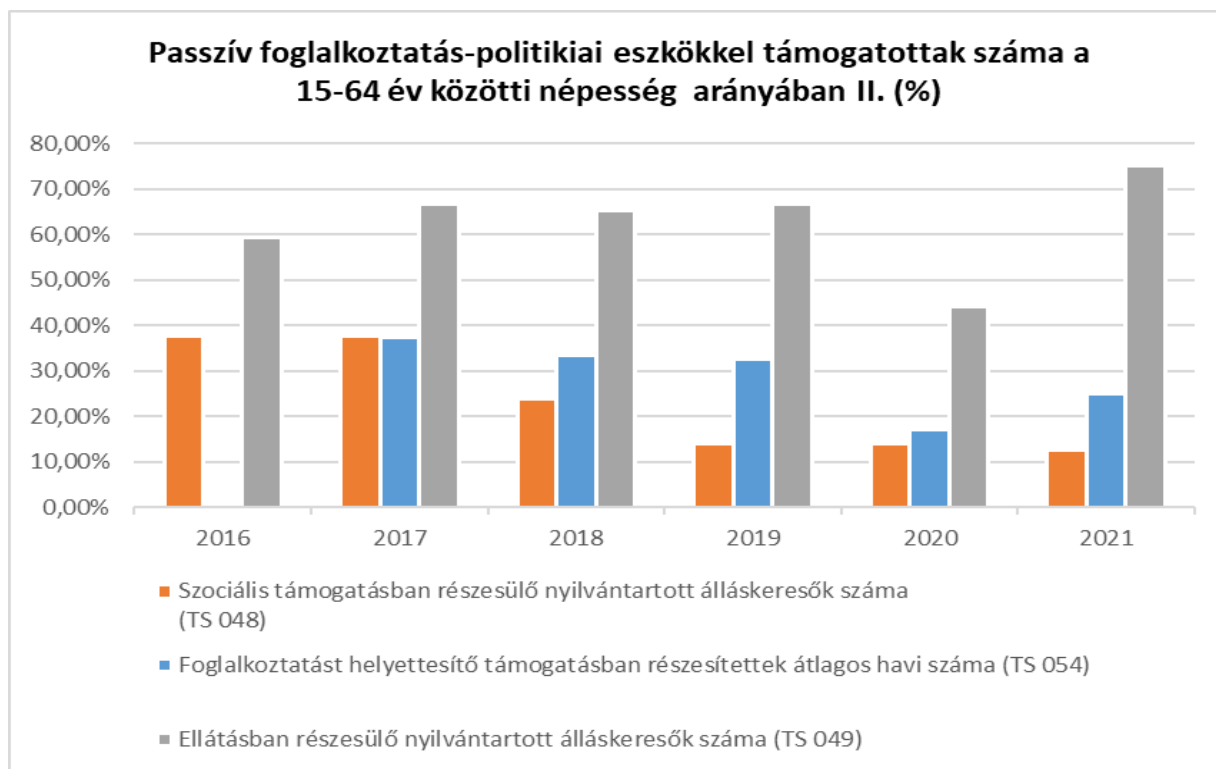
Görbeházán pozitív irányba mozdult el a nyilvántartott álláskereső száma 2016-ot követően (a 2020-as covid évet kivéve), ugyanis évről évre jelentős csökkenést mutat, 2021-re a 2016-os évi érték több mint felére apadt.

Az álláskeresői ellátásban részesülők számában 2016-tól ingadozó tendencia figyelhető meg, de a 2016-os év 15 fős létszáma 2021-re 20 főre emelkedett.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	26	37,68%	0	0,00%	41	59,42%
2017	26	37,68%	26	37,30%	46	66,67%
2018	15	23,81%	21	33,25%	41	65,08%
2019	5	13,89%	12	32,58%	24	66,67%
2020	7	14,00%	9	17,16%	22	44,00%
2021	4	12,50%	8	24,84%	24	75,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból nyilvánvalóan látszik, hogy mind a szociális támogatásban, mind a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma jelentősen lecsökkent 2021-re. Mivel a nyilvántartott álláskeresők száma is felére csökkent az utóbbi években, ez arra enged következtetni, hogy sokan el tudtak helyezkedni a megfelelő szakképesítést nyújtó képzési programoknak köszönhetően.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézménybe illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	3
2018	3
2019	4
2020	3
2021	3
Forrás: TeIR, KSH	

Településünkön 2016-ban 0 fő, 2021-ben 3 fő részesült átlagosan egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	1031	1	0,97	40,35	56,35	96,90
2017	1032	1	0,97	40,31	57,07	100,00
2018	1032	0	0,00	40,31	56,01	94,38
2019	1032	0	0,00	40,31	57,36	99,81
2020	1033	2	1,94	40,17	57,99	100,00
2021	1032	0	0,00	40,12	80,52	100,00
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok						

Településünkön a lakásállomány 2016 és 2021 között nem változott lényegesen, számuk 1031 és 1033 között mozgott.

a) bérlakás-állomány

Görbeháza Község Önkormányzata bérlakást nem tart fenn.

b) szociális lakhatás

Szociális bérlakás állománya nincs az önkormányzatnak.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

e) lakhatást segítő támogatások

Településünkön kétféle lakhatással kapcsolatos támogatás vehető igénybe, az egyik a vásárláshoz kapcsolódó, a másik az életvitelszerű használat során felmerülő költségek fedezéséhez járul hozzá.

Görbeháza önkormányzata a rendeletében meghatározott feltételeknek megfelelő, **első lakáshoz jutó fiatalokat** – a község közigazgatási területén található ingatlan megvásárlása vagy építése esetén – támogatásban részesíti.

Települési támogatás keretében lakhatási támogatásban részesülhetnek a szociálisan rászoruló személyek az önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén a háztartásuk tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos kiadásaiak viseléséhez.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	231	25
2017	361	20
2018	181	319
2019	227	128
2020	207	106
2021	208	102
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

Ahogy az a táblázatból leolvasható, 2016-ban 231 fő részesült települési lakhatási támogatásban, míg 2021-ben már csak 208 fő. A csökkenés fő oka az, hogy az elmúlt években fokozatosan emelkedett a minimálbér, a garantált bérminimum, továbbá a nyugdíjak összege. Ezeket a változásokat azonban nem követte a szociális ellátások alapját képező öregségi nyugdíjminimum összegének változása, amely 2008 óta változatlanul 28.500,-Ft. Ez azt eredményezte, hogy az egyébként szociálisan rászoruló családok pár száz vagy ezer forint miatt fokozatosan elestek a számukra fontos ellátásoktól, holott rászorultságuk a mindennapokban továbbra is jelentkeztek.

f) eladósodottság

Egyre több család kerül eladósodottság miatt nehéz körülmények közé. Ez többnyire a közüzemi számlák, valamint az esetleges hiteltörlesztések elmaradása miatt következik be. Ennek következménye sok esetben, hogy ingatlan árverésre kerül sor.

A hátrányos helyzetű, alacsony jövedelmű fogyasztók helyzetének könnyítésére, az áram és gázszolgáltatók előrefizetős áramszolgáltatást illetve gázszolgáltatást mérő készülékeket biztosítanak. Nagy segítség ez a nehéz anyagi helyzetbe került díjhátralékos fogyasztóknak, mivel ezzel a készülékkel meg tudják akadályozni tartozásuk további növekedését.

Az előrefizetős, a köznyelvben "kártyás" fogyasztásmérő ugyanúgy méri az elfogyasztott villamos energiát, mind a hagyományos típusok, de ebben az esetben a fogyasztást előre ki kell fizetni. A befizetett összeg elfogyasztása után a készülék kikapcsolja az áramot. Védendő fogyasztóknak a felszerelés ingyenes.

A védendő fogyasztó fogalma a vízszolgáltatásban a gáz és áramszolgáltatásban egyaránt működik. A védelem azt jelenti, hogy aki nem tudja fizetni a számláját és szociálisan rászoruló, az részletfizetést, vagy fizetési haladékot kérhet. Védettséget élveznek a fogyatékkal élő is.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A görbeházi lakosok nagy része belterületen helyezkedik el, de élnek tanyákon, illetve Görbeháza külterületén, Bagotán is néhányan.

A tanyagondnoki szolgáltatást az önkormányzat a Szociális Gondozási Központon keresztül látja el. A szolgálat alapfeladatai közé tartozik többek között a közreműködés az étkeztetésben, a házi segítségnyújtásban, a közösségi és szociális információk szolgáltatásába, az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása, így a háziorvosi rendelésre szállítás, az egyéb egészségügyi intézménybe szállítás, a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás biztosítása, és nem utolsósorban az óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása.

Bagota is rendelkezik kiépített ivóvízhálózattal, viszont a szennyvízhálózat nem elérhető a külterületi lakosok számára. A közösségi közlekedés megoldott, a busszal való utazás lehetősége adott és mindenki számára elérhető.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamata

Görbeháza településen szegregátum nincs.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 4. pontjában kötelezően ellátandó feladatként írja elő az egészségügyi alapellátásról, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatásokról való gondoskodást.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. §-a alapján a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról, és
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A beteg lakóhelyén, illetve annak közelében kell biztosítani, hogy választása alapján igénybe vehető, hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló, nemétől, korától és betegsége természetétől függetlenül folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön.

Az egészségügyi alapellátás helyben a háziorvosi vegyes praxisokon keresztül valósul meg. A településen két háziorvosi körzet működik, két vállalkozó **háziorvos** közreműködésével, akik gazdasági társaságon belül (Bt.) látják el a település egészségügyi alapellátását.

A községben egy vegyes **fogorvosi praxis** van, egy fő fogorvos közreműködésével.

A biztonsági és gazdaságos gyógyszer-és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény szabályozza a gyógyszertárak működését.

A gyógyszertár feladata a lakosság gyógykezeléséhez kapcsolódó gyógyszerek, tápszerek, gyógyászati segédeszközök és a gyógyszertárban forgalmazható egyéb termékek helyes alkalmazásra vonatkozó teljes körű tájékoztatással történő kiszolgáltatása, az e termékekkel kapcsolatos, a betegségek megelőzését szolgáló, a betegekkel történő együttműködést megvalósító felvilágosító, tanácsadó

szolgáltatás, a helyes és eredményes gyógyszeres terápia elősegítése, követése, valamint a prevencióban, népegészségügyi programokban való részvétel.

Görbeházán **egy gyógyszerértár** működik.

A községben biztosítottak a család és nővédelmi gondozás, az ifjúság-egészségügyi ellátás. A család és nővédelmi gondozás a **védőnői feladatellátás** keretében biztosított a településen.

2023.07.01.-től a védőnő a DE-KK Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézethez tartozik.

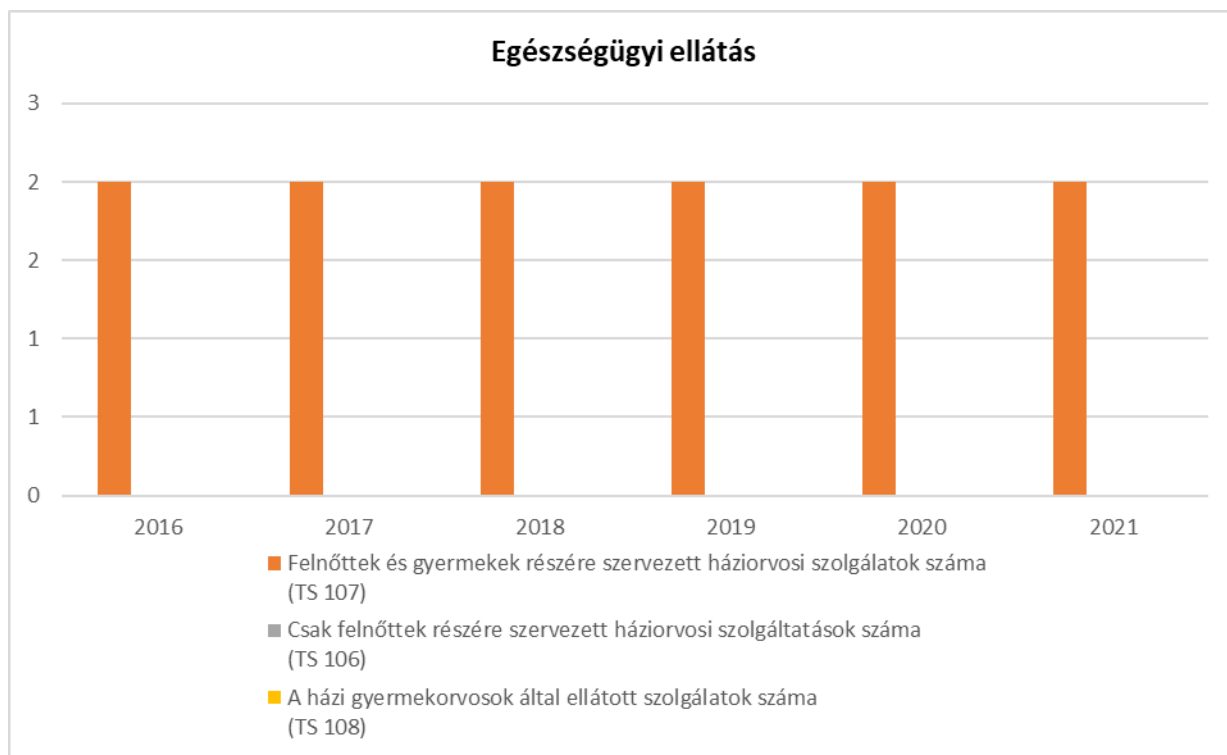
Az átállás során felmerült néhány előre nem tisztázott kérdés.

Az **ifjúság-egészségügyi ellátás** orvosi feladatait az egyik háziorvos látja el.

Egészségügyi szakellátás helyben nem biztosított. Ezeket az ellátásokat a területi ellátási kötelezettséggel rendelkező 8 km-re lévő Polgáron a PÉTEGISZ Nonprofit Zrt. által üzemeltetett, korszerűen felszerelt járóbeteg szakellátó központban lehet igénybe venni.

A területi ellátásért felelős kórház a Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Egyetemi Kórháza, amely a vármegyeszékhelyen Debrecenben található, 50 km-re a településünktől.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	2	0	0	1	0	0,00
2017	2	0	0	1	187	16,56
2018	2	0	0	1	107	15,52
2019	2	0	0	1	106	10,00
2020	2	0	0	1	91	8,60
2021	2	0	0	1	82	8,03
Forrás: TeIR, KSH Tstar						

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A betegségek megelőzésében nagyon fontos a különböző szűrővizsgálatokon való részvétel. Szükség lenne egészségnapok megszervezésére, ahol ingyenes szűrővizsgálatokkal (vércukor, koleszterin, csontritkulás) felismerhetnék a betegségeket még a korai stádiumban.

Az önkormányzat hasznos szerepet vállal az 50 év feletti nők körében a méhnyakrák és a mellrák megelőzését szolgáló szűrővizsgálatok népszerűsítésében.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés településünkön térségi szinten elérhető.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat minden köznevelési intézményben, bölcsődében és idősek klubjaiban megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen egy Sportegyesület működik, amely a labdarúgás megszervezését végzi. Az önkormányzat minden évben a lehetőségekhez mérten támogatja szervezetet. Az iskolások sportolási lehetőségét sportcsarnok és az iskola kültéri sportpályája biztosítja.

A felnőttek részére biztosítva van a tornacsarnok aerobik oktatás, női torna és terem labdarúgás céljára.

A sport elősegíti a betegségek megelőzését, hozzájárul az élet minőségi és mennyiségi tényezőinek megőrzéséhez, javulásához.

Görbeháza település rendelkezik a képviselő-testület által elfogadott Sportkoncepcióval, amely meghatározza a helyi adottságoknak megfelelően a sporttal kapcsolatos részletes feladatokat és kötelezettségeket, valamint a költségvetésből a sportra fordítható összegeket.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat a szociálisan rászorulóknak részére a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások körébe tartozó alapszolgáltatásokat a Szociális Gondozási Központ, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat közreműködésével biztosítja.

Az Önkormányzat által biztosított alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, család- és gyermekjóléti szolgáltatás, tanyagondnoki szolgáltatás, nappali ellátás - idősek klubja.

A szociális étkeztetés célja és feladatai

A szolgáltatás célja és feladata: azoknak a szociális rászorulóknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetése, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartós, vagy átmeneti jelleggel nem képesek más módon megoldani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

A szociális étkeztetést az intézmény meleg ebéd biztosításával végzi, a szükségleteknek megfelelően az étel

- kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,
- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra szállításával.

A szociális rászorultság feltételeit az önkormányzat helyi rendeletében szabályozza.

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás célja, feladatai és alapelvei

Célja a szociális és a mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megszüntetése, valamint, a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése, továbbá a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.), illetve a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) és a végrehajtáshoz kapcsolódó hatályos jogszabályok alapján. A szolgálat feladata, hogy figyelemmel kísérje a településen élő személyek, családok, gyermekek szociális helyzetét, segítséget nyújtson a felmerülő problémák megoldásában.

Házi segítségnyújtás célja és feladatai

Cél, hogy az ellátást igénybevevő fizikai, mentális és szociális szükséglete a saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával és fejlesztésével biztosított legyen. A szociálisan rászorulókat részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitel fenntartása, személyes gondoskodás azokról az időskorú személyekről, akik lakókörnyezetükben önmaguk ellátására nem képesek, illetve azokról a fogyatékos emberekről, szenvedélybetegekről, vagy pszichiátriai betegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladatok ellátásában segítséget igényelnek, továbbá azokról a személyekről, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükben visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához. A házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően a Szt. szerint vizsgálni kell a gondozási szükségletet.

A tanyagondnoki szolgáltatás célja és feladatai

A külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése. Az ott élők esélyegyenlőségének biztosítása, a pótolandó szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetővé tételével. A szolgáltatás segítségével az ellátást igénylő emberek számára lehetőség nyílik arra, hogy mindennapjaikat a települési hátrányok ellenére megszokott lakókörnyezetükben, saját otthonukban töltsék és fizikai állapotuk, családi helyzetük megváltozása esetén is minél később vagy egyáltalán ne szoruljanak intézményi, szakosított ellátásra, ezáltal biztonságban és méltósággal élhetik le életüket.

A szolgálat alapfeladatai:

- közreműködés:
 - az étkeztetésben,
 - a házi segítségnyújtásban,
 - a közösségi és szociális információk szolgáltatásában;
- az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása, így
 - a háziorvosi rendelésre szállítás,
 - az egyéb egészségügyi intézménybe szállítás,
 - a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás biztosítása;
- az óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása, így- az óvodába, iskolába szállítás,
 - az egyéb gyermekszállítás.

Idősek nappali ellátásának célja és feladatai

A szolgáltatás célja: a családi- és társas kapcsolatok megőrzésének elősegítése, új kapcsolatok kialakítása. Az idősek nappali ellátása fontos területe az idősebb generáció közösségi életének. Enyhíti az egyedüllét és a magány érzését, segítséget nyújt a társas kapcsolatok ápolásában, a tartalmas időtöltésben, valamint lehetőség biztosít az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Hozzájárul a napi életritmus megtartásához. Nappali ellátás keretében a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervezünk, biztosítjuk, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és az érdeklődő lakosság által egyaránt elérhető módon működjön. Feladatunk hasznos és tartalmas időtöltés

biztosítása, az aktivitás megtartása, képességek és készségek szinten tartása, társas kapcsolatok ápolásának elősegítése, az egyéni és társadalmi hasznosság érzésének megtartása érdekében.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Településünkön nem működik ilyen jellegű szolgáltatás.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások nyújtása során felmerült hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmódkövetelményének megsértéséről nincs tudomásunk, az Önkormányzat és az általa fenntartott intézmények ellen ilyen ügyben eljárás nem indult. Fontosnak tartjuk a klienskör témában történő tájékoztatását, ezért az ellátottjogi, gyermekjogi és betegjogi képviselők adatait a megfelelő nyomtatott anyagok és szóbeli tájékoztatás útján ismertetjük az ellátottakkal a szolgáltatás igénybevételét megelőzően.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Míg az egyenlő bánásmódhoz való jog mindenkit megillet, addig az esélyegyenlőség biztosítása a jogalkotó részéről külön intézkedések, jogszabályi rendelkezések megtételét követeli meg. Ezeket nevezzük általában pozitív intézkedéseknek. Nyilvánvaló tehát, hogy nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését a hátrányos helyzetű csoportok számára esélyteremtő pozitív intézkedések meghozatala. Az Ebktv. 11. § (1) bekezdése előnyben részesítés címszó alatt megfogalmazza, hogy nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését az a rendelkezés, amely egy kifejezetten megjelölt társadalmi csoport tárgyilagos értékelésen alapuló esélyegyenlőtlenségének felszámolására irányul, ha az törvényen vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeleten, illetve kollektív szerződésen alapul, és határozott időre vagy határozott feltétel bekövetkeztéig szól. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat célzó ellátások általában véve is pozitív intézkedésekkel segítik a rászorulókat, a pozitív megkülönböztetést szükség esetén az eljárások, illetve a szolgáltatások nyújtása során érvényesíti az Önkormányzat, illetve a szolgáltató intézmény annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetben lévőket kompenzálja, esélyegyenlőségüket biztosítsa.

Népkonyhai szolgáltatás évek óta működik településünkön, viszont pontos adatok nem állnak rendelkezésünkre. Nagy segítség ez a mindennapokban a kis jövedelemmel rendelkező emberek számára.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n. a.
2017	n. a.
2018	n. a.
2019	n. a.
2020	n. a.
2021	n. a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

A közélet elsődleges szinterei a különböző települési rendezvények, amelyek egész évben teret adnak a közösségi élet gyakorlására. Jelenleg a művelődési ház épületének felújítása folyik, amely a későbbiekben rendszeresen ad otthont különböző rendezvényeknek a községben.

Az aktív közélet gyakorlása szempontjából további fontos helyszínek a községben:

- Görbeházi Községi Piac: számos közösségi megmozdulás helyszíne, továbbá több települési rendezvények, programok (pl.: szüreti napok, tökfaragó versenyek) szintere,
- Sportpálya: sportrendezvények szintere, de többek között otthont ad a falunapi rendezvénynek is; Természetesen a fentiekén kívül számos egyéb helyszínen valósul meg a mindennapi közösségi érintkezés, például a Szociális Gondozási Központban az Idősek napja, a Széchenyi István Általános Iskolában a történelmi megemlékezések.

Összességében elmondható, hogy Görbeháza igen aktív és sokszínű közösségi élettel bír, és ehhez megfelelő adottságokkal rendelkezik. A települési rendezvények lebonyolítása többnyire a helyi intézmények szoros együttműködésével valósul meg, ami elősegíti a közösségépítést, illetve a településért dolgozók számára szakmai és személyes kapcsolatok ápolását. Nem feledkezhetünk meg továbbá a civil szervezetek szerepéről sem, hiszen számos rendezvény szervezése során rájuk is számíthatunk, továbbá ők azok, akik a település polgárai érdekében hétköznapi szinten is fontos teendőket látnak el, ezért az Önkormányzat saját költségvetéséből minden évben támogatja őket.

Az alábbi táblázatban látható, hogy köznevelési intézményünk tornateremmel, tornaszobával el vannak látva. Könyvtárunk a felújítás után igényes környezetben várja látogatóit.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
3	igen	3 782	1
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A közösségi együttélés során egy-egy esettől eltekintve nem jellemzőek komolyabb konfliktusok. Az utóbbi években sokan költöztek be más településekről, így örömmel konstatáljuk, hogy közösségünk egyre sokszínűbb.

- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, amiért a szolidaritás, az egymás iránt érzett felelősség és a segítő szándék markánsan megjelenik, mind a civil szervezetek, mind a magánszemélyek tevékenységeiben. A Szociális Gondozási Központ, mint a Görbeházán működő egyetlen önkormányzat által szociális feladatokat ellátó intézmény - az általuk végzett humán tevékenységükhöz kapcsolódóan – különböző adományokat közvetít. Az elmúlt években a civil szervezetek (Magyar Vöröskereszt, alapítványok) és a segíteni szándékozó lakosság támogatásával jelentős mennyiségű adományt (élelmiszer, ruha, bútor, játék stb.) gyűjtöttek össze. Az intézmény munkavállalói az adományokat rászoruló egyének/családok számára adták át. Az intézmény dolgozói, különösen a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai figyelemmel kísérik a községben nehéz helyzetbe került lakosokat és szükségleteiknek megfelelően rendszeresen juttatnak adományokat a rászorulóknak. Eseti jelleggel felmerülő szükségletek kielégítésére is törekszenek, így például közvetítettek már babakocsit, kerekesszéket és egyéb fontos használati tárgyakat a Görbeházán élő rászoruló egyének, családok számára.

Községünkben a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság operatív program keretében szervezi meg rászoruló személyeknek és családoknak tartós élelmiszer osztását. Ennek lakosok felé való közvetítésében, az osztási hely biztosításában a Szociális Gondozási központ is segítségükre van.

Látható, hogy az adományközvetítés a legtöbb esetben a partner intézményekkel és civil szervezetekkel való együttműködés eredménye, ami arra utal, hogy településünkön jelentős

mértékű összefogás tud megvalósulni a mások iránt érzett szolidaritás jegyében. A közösség ereje megmutatkozik a jótekonysági kezdeményezésekben is. A krízishelyzetben lévő családok gondjai, illetve más súlyos, megrendítő problémák nyilvánosságra kerülése esetén mindig megtapasztalhattuk a helyiek összefogásának erejét. A helyi közösség jószándéka és segítőkészsége példaértékűnek mondható.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Görbeházán nincs jelen nagy létszámú nemzetiség, így a más nemzetiségekhez tartozók kulturális identitásának megőrzése céljából speciális intézkedések nem jellemzőek nagyközségünkben.

- e) helyi lakossági önszerveződések.

Görbeházán folyamatosan működnek civil szervezetek, ami a közösségben rejlő potenciál jelentőségét jelzi. Ezek név szerint a Görbeháza Polgárőr Egyesület, Cukorbeteg Klubja, Magyar Vöröskereszt Helyi Alapszervezete, Nyugdíjas Klub, Kultúr Point Egyesület, Községi Sportegyesület, a "Jövő Iskolájáért az Iskola Jövőjéért" Alapítvány, "Tevékenyen Biztonságban" Alapítvány, "Civilek a Faluért" Kulturális és Hagyományőrző Alapítvány.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Önkormányzatunknak nincs tudomása arról, hogy a helyi lakosok közül valaki romának vallaná magát, és roma nemzetiségi önkormányzat sincs a településen.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
rossz egészségi állapot	szűrővizsgálatok szervezése, egészségmegőrző programok lebonyolítása
alacsony iskolai végzettségűek munkanélkülisége	közmunkában való foglalkoztatás, képzésekkel a munkába való visszatérés segítése,
magas infláció, emelkedő energiaárak	lakhatáshoz kapcsolódó támogatások emelése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A gyermekek helyzetét, jogait illetően számos nemzetközi egyezmény tartalmaz lényeges megállapításokat, melyek iránymutatásként szolgálnak a hazai jogalkotás számára. Ezek közül talán a legfontosabb az 1989-ben született a Gyermekek jogairól szóló New York-i Egyezmény, melyet Magyarország 1990-ben írt alá, majd az 1991. évi LXIV. törvénnyel hirdetett ki. Ennek részes tagállamai, felismerve a gyermekek speciális helyzetét és szükségleteit, számos gyermekjogi kérdésben megállapodást kötnek. Az Egyezmény kimondja például, hogy részes tagállamai tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképtelensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül. A hazai jogszabályok az Egyezménnyel összhangban készültek. Legmagasabb szinten az Alaptörvény fekteti le, hogy Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket (Alaptörvény, XV. cikk (5) bekezdés), illetve, hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz (Alaptörvény, XVI. cikk (1) bekezdés). Törvényi szinten a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. 53. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény is biztosít külön jogokat a kiskorúak számára.

Az alábbiakban a gyermekek főbb demográfiai mutatóit ismertetjük röviden.

A következő táblázat (2019) a kiskorúak számát és arányát mutatja meg az állandó népességben belül nemek és korcsoportok szerint. teszik ki az állandó népességnek, a 14 év alattiak összesen 13,46%-át, a 15-17 éves népesség aránya pedig 3% -t. Nemek szerint a 17 év alatti népességben a fiúk kicsivel nagyobb arányban jelennek meg.

4.1. számú táblázat - Gyermekek korú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 162	1 207	2369	49,05%	50,95%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			62	2,62%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	161	158	319	6,80%	6,67%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	40	32	72	1,69%	1,35%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

Esélyegyenlőségi szempontból a gyermekek demográfiai adatai alapján messzemenő következtetéseket nem tudunk levonni, ugyanakkor, ha a korosztály további gyarapodását szeretnénk szorgalmazni, akkor a kisgyermekes családokat célzó szolgáltatások szervezésére, a családalapítás támogatásának kérdésére érdemes figyelmet fordítani.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A **veszélyeztetettség** fogalmát a Gyermekevédelmi törvény 5.§ n) pontja tisztázza. E szerint a veszélyeztetettség olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A **védelembe vétel** a gyermekevédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételevel megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 15. § (4) bekezdés b) pont és 68. § (1) bekezdés)

Hátrányos helyzetű a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése alapján az a rendszeres gyermekevédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége (ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekevédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik),
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága (ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekevédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekevédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy),
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei (ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek).

Halmozottan hátrányos helyzetű

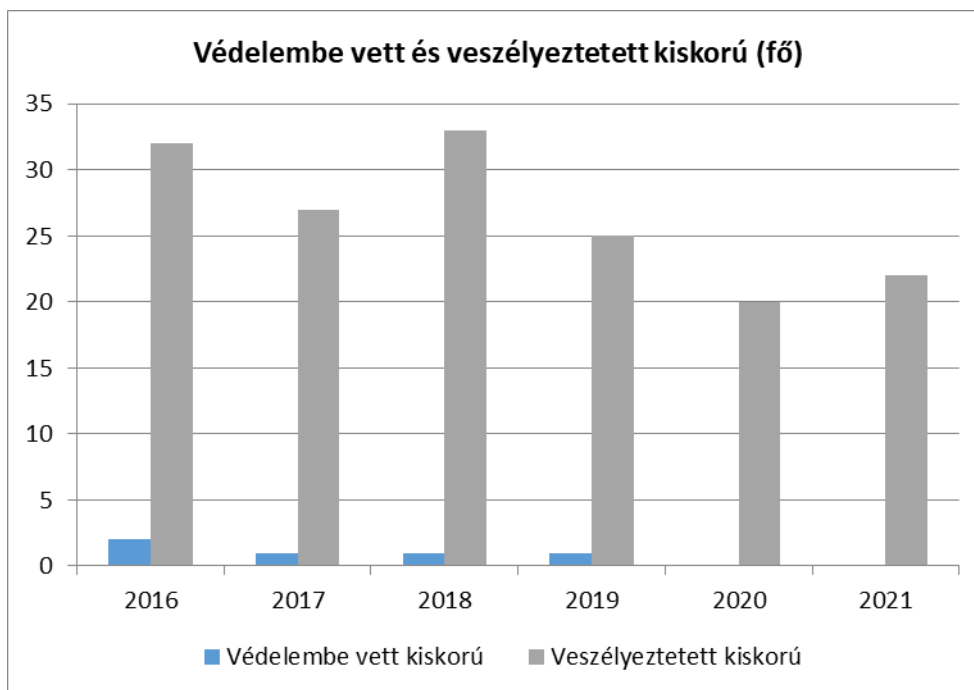
- az a rendszeres gyermekevédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fentebb meghatározott három körülmény közül legalább kettő fennáll,
 - a nevelésbe vett gyermek,
 - az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.
- (Gyvt. 67/A. § (2) bekezdése)

A gyermekek védelme olyan tevékenység, mely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére, illetve megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányul. A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14. § (1) (2) (3) bekezdés) A gyermekvédelmi törvény kimondja, hogy a gyermekek védelme során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. (Gyvt. 3. § (2) bekezdés)

Görbeházán mind a védelembe vett, mind a veszélyeztetett gyermekek száma csökkenést mutat. Ahogy látható, a veszélyeztetett gyermekek száma magasabb, mint a védelembe vetteké, mivel a veszélyeztetettség sok esetben a család- és gyermekjóléti szolgáltatás önkéntes igénybevételével is kezelhető, azonban azokban az esetekben, mikor ez a típusú ellátás már nem elégséges, hatósági intézkedésre (védelembe vételre) kerül sor. A védelembe vettek tehát azok a gyermekek, akik a veszélyeztetettek közül kerülnek ki, mint hatósági intézkedésben érintett kiskorúak. Az ő esetükben a veszélyeztetettség súlyosabb, nehezebben kezelhető problémát jelent, ezért kötelező magatartásszabályok elrendelése mellett a gyámhatóság védelembe veszi őket.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	2	32
2017	1	27
2018	1	33
2019	1	25
2020	0	20
2021	0	22
Forrás: Intézményi adatok		

A gyermekek veszélyeztetettségének okai:

A szolgálat tapasztalatai alapján a családokban jelentkező problémák összetettek. Jellemző problémátípusok az életvezetési nehézségek, gyermeknevelési, családi konfliktusok, életviteli, anyagi gondok, magatartászavarok, beilleszkedési nehézségek, szenvedélybetegségek, pszichiátriai betegségek, foglalkoztatással kapcsolatos nehézségek. Sajnos 2022. évben is megfigyelhető volt, hogy egyre több anya veszélyezteti, elhanyagolja gyermekeit szenvedélybetegsége miatt és szomorúan tapasztalják, hogy ez egyre inkább fokozódik.

Az Önkormányzat adatai alapján elmondható, hogy településünkön évek óta csekély számú hátrányos helyzetű gyermek él. Településünkön hátrányos helyzet elsősorban a szülő alacsony iskolai végzettsége miatt kerül megállapításra.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) való jogosultság lényege, hogy az anyagi nehézségekkel küszködő családok számára megkönnyítse a gyermek(ek) ellátását.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI törvény (továbbiakban Gyvt.) szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a) a 21/B. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és – ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek,

b) a 20/A. §-ban meghatározott pénzbeli támogatásnak,

c) az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A Gyvt. 19 § (2) bekezdése szerint a gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) a szociális vetítési alap összegének a 180%-át, ha

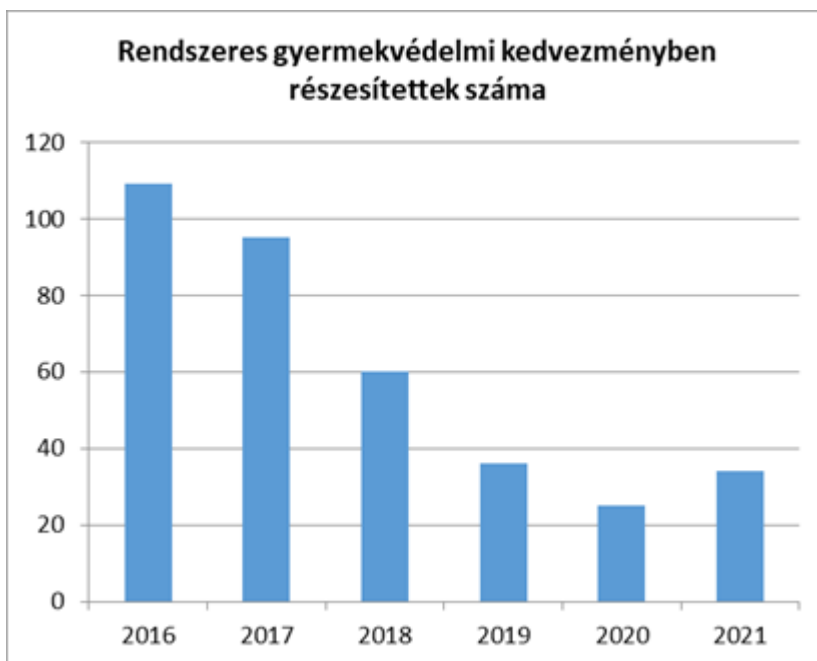
aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,

- ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
 ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;
 b) a szociális vetítési alap összegének 165%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot főszabály szerint egy év időtartamra állapítják meg.

Az alábbi táblázat és ábra szemlélteti, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma az utóbbi években csökkent: korábbi adatokból tudjuk, hogy 2016-hoz képest 2021-re közel 69%-kal. A jelenség nagyrészt valószínűleg azzal magyarázható, hogy az RGYK-ra való jogosultság sok más ellátáshoz hasonlóan az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének bizonyos százalékában van meghatározva, azonban a nyugdíjminimum összege évek óta változatlan. Így azonban túlságosan alacsony az a jövedelemhatár, mely alatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítható. Mindamelllett, hogy ezen ellátás – mivel természetbeni ellátásokra, kedvezményekre jogosít – kifejezetten hatékonynak mondható, ha a jövedelemhatár nem emelkedik tovább a jövőben, akkor sok, egyébként rászorulóknak tekinthető család eshet ki az ellátásból.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	109
2017	95
2018	60
2019	36
2020	25
2021	34
Forrás: Önkormányzati adatok	

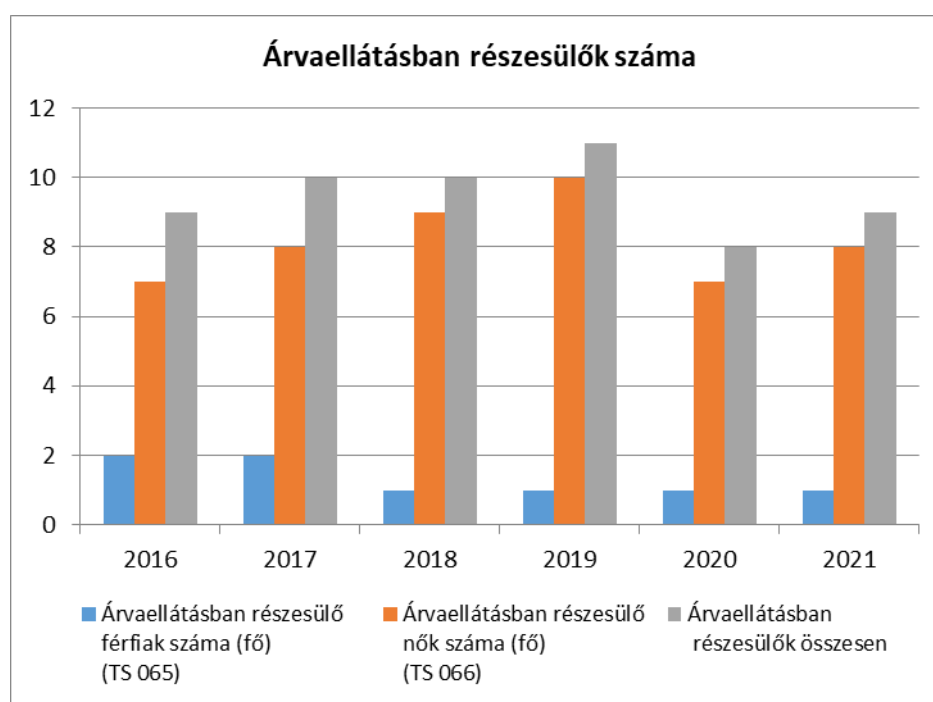
c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Az árvaellátás az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy gyermekének, örökbe fogadott gyermekének, meghatározott feltételek esetén nevelt gyermekének, testvérének, unokájának járó ellátás, melynek szabályait az 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) határozza meg. Az árvaellátás alapvetően a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, kivéve, ha nappali rendszerű oktatásban vesz részt a gyermek, ebben az esetben legfeljebb 25. életévének betöltéséig jár. (Tny. 55. §)

Az árvaellátás összege gyermekenként annak a nyugdíjnak a harminc százaléka, ami az elhunytat öregségi nyugdíjként halála időpontjában megillette, vagy megillette volna. A nyugdíj hatvan százaléka jár árvaellátásként annak a gyermeknek, akinek mindkét szülője elhunyt, illetve akinek életben lévő szülője megváltozott munkaképességű. (Tny. 56. § (1) és (2) bek.)

Településünkön nincsenek jelen nagy számban olyan gyermekek, fiatalok, akiknek esetében a szülő halála miatt árvaellátás jár.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	2	7	9
2017	2	8	10
2018	1	9	10
2019	1	10	11
2020	1	7	8
2021	1	8	9
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A Gyvt. 2015. szeptember 1-től hatályos módosítása alapján jelentősen bővült azoknak a gyermekeknek a köre, akik számára ingyenes a bölcsődei, óvodai étkezés. A jogszabályváltozás komoly segítséget jelentett elsősorban azoknak az alacsony jövedelemmel rendelkező családoknak, akik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre pár ezer forint különbözet miatt nem voltak jogosultak, és más kedvezményezett körbe sem estek bele. Az ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályokat a gyermekvédelmi törvény határozza meg az alábbiak szerint:

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdése szerint az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

- a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáradékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
 - nevelésbe vették;
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 - nevelésbe vették;
- az előző két pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - nevelésbe vették, vagy
 - utógondozói ellátásban részesül. (Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés)

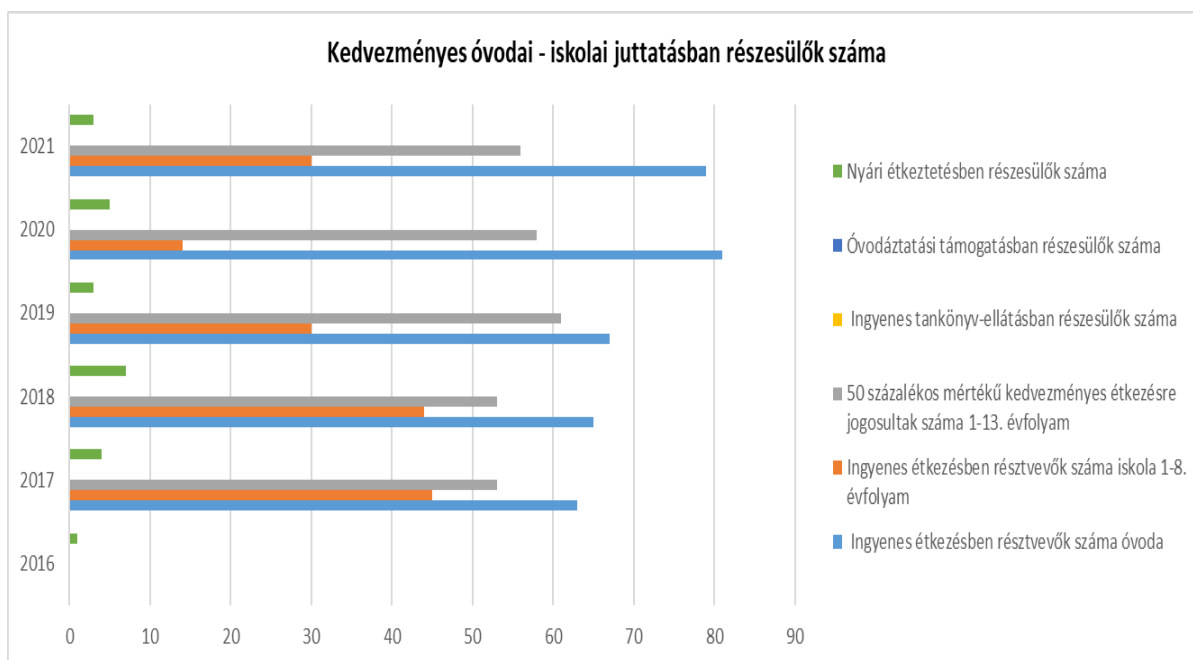
A Gyvt. 21/B. § (2) bekezdése szerint az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;
- a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben vagy bármely évfolyamon nappali rendszerű oktatásban részesülő tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Az ingyenes/kedvezményes gyermekétkeztetés igénybevételének jogcíme általában a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, a családban három vagy több gyermek nevelkedése, illetve tartós betegség és fogyatékoság, valamint az, ha a gyermek nevelésbe vétel alatt áll.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	1
2017	63	45	53	n.a	n.a	4
2018	65	44	53	n.a	n.a	7
2019	67	30	61	n.a	n.a	3
2020	81	14	58	n.a	n.a	5
2021	79	30	56	n.a	n.a	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az óvodában az ingyenes étkezésben résztvevők száma 2017-ben 63 fő, míg 2021-ben 79 fő volt. Az iskolában ez az adat a 2017-es 45 főről, 2020-ra 14-re csökkent, majd a következő évben 30 főre emelkedett. Az 50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak számában jelentős változás nem mutatkozott az utóbbi években.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számát illetően nem áll rendelkezésünkre adat.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzői.

Külföldről visszatért, magyar állampolgársággal rendelkező vagy nem rendelkező, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzőiről nem áll rendelkezésünkre adat.

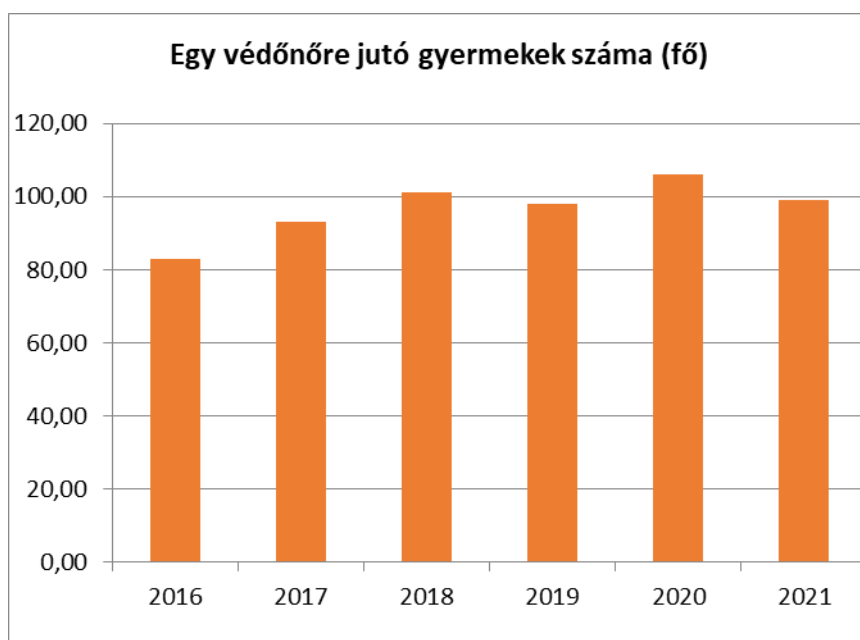
4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Községünkben nem található szegregátumnak minősülő terület, így helyi gyermekek nem élnek telepszerű, szegregált lakókörnyezetben.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	83	83,00
2017	1	93	93,00
2018	1	101	101,00
2019	1	98	98,00
2020	1	106	106,00
2021	1	99	99,00
Forrás: Önkormányzati adatok			

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	2	0	0	0	323
2017	2	0	0	0	323
2018	2	0	0	0	325
2019	2	0	0	0	340
2020	2	0	0	0	400
2021	2	0	0	0	385

Görbeházán két felnőtt háziorvosi körzet került kialakításra. Településünkön gyermekorvosi körzet nem működik. A háziorvosok vegyes praxisban látják el ezt a feladatot. A felnőtt háziorvosok által ellátott gyerekek számában 2020-ban jelentős kiugrás mutatkozott, melynek oka a COVID járvány volt.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korúak speciális ellátására (pl. korai fejlesztés, rehabilitáció) településünkön sajnos nincs lehetőség. A fejlesztésre szoruló gyermekeket a szülőknek el kell vinniük a szükséges terápiákra a környező városokba.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Településünkön a gyermekjóléti alapellátásokat a Szociális Gondozási Központ biztosítja.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	12	12
2017	12	12
2018	12	12
2019	12	13
2020	12	12
2021	12	13

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	12	12
2017	0	0	0	0	0	0	12	12
2018	0	0	0	0	0	0	12	12
2019	0	0	0	0	0	0	12	13
2020	0	0	0	0	0	0	12	12
2021	0	0	0	0	0	0	12	13

Forrás: Intézményi adatgyűjtés

A kisgyermekes családok számára nagy segítség, hogy több éve működik bölcsőde településünkön, amint a táblázatból is látható teljes kihasználtsággal.

f) gyermekvédelem;

A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekvédelmi törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14. § (1) –(3) bekezdés)

A gyermekvédelem szempontjából fontos információ, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálat a Gyvt. 39. § (3) bekezdésének a) pontja, a 15/1998. NM rendelet 9. § (1) bekezdése értelmében veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszert működtet, amelynek célja az egyének, családok, gyermekek problémáinak időben történő felismerése, ami elengedhetetlen a problémák mihamarabbi enyhítéséhez, kezeléséhez.

Az észlelő- és jelzőrendszer lényege az egyes ágazatok, intézmények, szakemberek közötti hatékony együttműködés megvalósítása, amelynek keretében a problémák, veszélyeztetőtényezők, krízishelyzetek észlelése és jelzése történik a megfelelő szolgáltató felé. A jelzőrendszernek biztosítani kell a folyamatos információ-áramlást, és elsődlegesen prevenciós funkciót kell ellátnia. A gyermekek tekintetében a jelzőrendszer megfelelő működése kiemelkedően fontos, hiszen ők csak részben vagy egyáltalán nem képesek önállóan jelezni problémáikat.

A jelzőrendszer tagjai

A Gyvt. 17. § (1) bekezdése szerint gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a munkaügyi hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatal,
- az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

A fentiekben meghatározott intézmények és személyek kötelesek:

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál,
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet. Ezen személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

A jelzőrendszeri tagok a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének és működtetésének szakmai módszereit alkalmazva járnak el, amelyeket a miniszter az általa irányított minisztérium honlapján közzétesz. (Gyvt. 17. § (2) – (3a) bekezdés)

A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése körében a család- és gyermekjóléti szolgálat által ellátandó feladatokat a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM rendelet határozza meg. A rendelet alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat az észlelő- és jelzőrendszer működtetése körében:

- figyelemmel kíséri a településen élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, gyermekjóléti és szociális ellátások, szolgáltatások iránti szükségletét, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét,
- a jelzésre köteles szervezeteket felhívja jelzési kötelezettségük írásban -krízishelyzet esetén utólagosan - történő teljesítésére, veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet észlelése esetén az arról való tájékoztatásra,
- tájékoztatja a jelzőrendszerben részt vevő további szervezeteket és az ellátási területén élő személyeket a veszélyeztetettség jelzésének lehetőségéről,
- fogadja a beérkezett jelzéseket, felkeresi az érintett személyt, illetve családot, és a szolgáltatásairól tájékoztatást ad,
- a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a gyermek, az egyén, a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében,
- veszélyeztetettség esetén kitölti a gyermekvédelmi nyilvántartás vonatkozó adatlapjait,
- az intézkedések tényéről tájékoztatja a jelzést tevőt, feltéve, hogy annak személye ismert, és ezzel nem sérti meg a Gyvt. 17. § (2a) bekezdése szerinti zárt adatkezelés kötelezettségét,
- a beérkezett jelzésekről és az azok alapján megtett intézkedésekről heti rendszerességgel jelentést készít a család- és gyermekjóléti központnak,
- a jelzőrendszeri szereplők együttműködésének koordinálása érdekében esetmegbeszélést szervez, az elhangzottakról feljegyzést készít,
- egy gyermek, egyén vagy család ügyében, az esetmenedzser, esettől függően a kijelölt járási jelzőrendszeri tanácsadó részvételével, lehetőség szerint az érintetteket - beleértve az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket - és a velük foglalkozó szakembereket is bevonva esetkonferenciát szervez,
- éves szakmai tanácskozást tart és éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít, és

- a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak segítése érdekében folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal.

Az esetmegbeszélésre meg kell hívni:

- a megelőző pártfogó felügyelőt, ha olyan gyermek ügyét tárgyalják, aki megelőző pártfogás alatt áll,
- a pártfogó felügyelői szolgálatot, ha olyan gyermek ügyét tárgyalják, aki fiataalkorúak pártfogó felügyelete alatt áll, vagy ha a gyermek kockázatértékelése alapján a gyermek bűnmegelőzési szempontú veszélyeztetettsége legalább közepes fokú,
- a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó más személyeket, illetve intézmények képviselőit indokolt esetben, különösen akkor, ha részvételük a gyermekkel kapcsolatos probléma megoldásához szükséges, és
- az esetmegbeszélés témájától, céljától függően a járási jelzőrendszeri tanácsadót vagy a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzserét (a továbbiakban: esetmenedzser).

A család- és gyermekjóléti szolgálat és a jelzőrendszer tagjainak képviselői között, előre meghatározott témakörben, évente legalább hat alkalommal szakmaközi megbeszélést kell szervezni. A szakmaközi megbeszélésre meg kell hívni a gyermekvédelmi jelzőrendszer azon tagjait, akik részvétele a gyermekek nagyobb csoportját érintő veszélyeztető tényezők megszüntetését célzó cselekvési terv kidolgozásához szükséges.

Az éves jelzőrendszeri intézkedési tervet a család- és gyermekjóléti szolgálat az éves szakmai tanácskozást követően minden év március 31-éig készíti el. Az intézkedési terv tartalmazza:

- a jelzőrendszeri tagok írásos beszámolójának tanulságait,
- az előző évi intézkedési tervből megvalósult elemeket,
- az éves célkitűzéseket,
- a településre vonatkozó célok elérése és a jelzőrendszeri működés hatékonyságának javítása érdekében tervezett lépéseket.

Az éves szakmai tanácskozást minden év február 28-áig kell megszervezni, és arra meg kell hívni:

- a települési önkormányzat polgármesterét, a képviselő-testület tagját (tagjait) és a jegyzőt,
- a gyermekjóléti alapellátást és a szociális alapszolgáltatást nyújtó szolgáltatások fenntartóit,
- a településen szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátást biztosító intézmények képviselőit,
- a jelzőrendszer tagjainak képviselőit,
- a gyámhivatal munkatársait,
- a fiataalkorúak pártfogó felügyelőjét, megelőző pártfogó felügyelőjét, és
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalban működő gyermek- és ifjúságvédelmi koordinátort.

A gyermekek veszélyeztetettségének okai:

A családokban jelentkező problémák összetettek. Jellemző problématípusok a következők: életvezetési nehézségek, gyermeknevelési, családi konfliktusok, életviteli, anyagi gondok, magatartászavarok, beilleszkedési nehézségek, szenvedélybetegségek, pszichiátriai betegségek, foglalkoztatással kapcsolatos nehézségek. Sajnos 2022. évben is megfigyelhető volt, hogy egyre több anya veszélyezteteti,

elhanyagolja gyermekeit szenvedélybetegsége miatt és szomorúan tapasztalják, hogy ez egyre inkább fokozódik.

Ha a család- és gyermekjóléti szolgálat a jelzőrendszer működtetése körében a család- és gyermekjóléti központ feladatkörébe tartozó vagy szakmai támogatását igénylő esetről szerez tudomást, haladéktalanul megkeresi a család- és gyermekjóléti központot. (15/1998. NM rendelet 9. § (1) –(7) bekezdés)

Jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai:

A gyermekek, családok veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a Szolgálat folyamatosan *működteti az észlelő- és jelzőrendszert*, hetente jelentik a Család- és Gyermekjóléti Központ felé a beérkezett jelzéseket. Ezt a feladatot a családsegítő látja el, aki egyben a jelzőrendszeri felelős is.

A veszélyeztető okok feltárása, valamint a veszélyeztetettségek időben történő felismerése érdekében a jelzőrendszeri tagokkal, így a háziorvosokkal, védőnővel, pedagógusokkal, rendőrrel, polgárőrséggel jó munkakapcsolatban állnak.

A jelzőrendszeri tagok a jogszabályban előírt jelzési kötelezettségüknek eleget tesznek. Előfordul, hogy valamely lakos hívja fel a figyelmüket, ha környezetükben veszélyeztetett személyt észlelnék.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások térségi szinten valósulnak meg.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidei programokhoz való hozzáférés;

Egészségfejlesztési, - sport-, szabadidős és szünidei programokhoz való hozzáférés az oktatási nevelési intézmények keretén belül maximálisan elérhetőek a gyermekek részére, ezen túl az önkormányzat, valamint a civil szervezetek szervezésében is vannak olyan programok, amelyek kielégítik a gyermekek mozgásigényét, kikapcsolódását.

Általánosságban az is megfogalmazható, hogy az egészséges életmódra, sportos életvitelre való nevelés egyre hangsúlyosabb szerepet kap mind az óvodai nevelés, mind az iskolai oktatás terén, a kisgyermekek, tanulók mindennapjaiban az egészségtudatosság, a rendszeres testmozgás folyamatosan jelen van.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Görbeházán az intézményi étkeztetést a Gólyafészek Óvoda és Bölcsőde konyhája biztosítja, a Gyvt. szabályozása alapján.

Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályok Gyvt.-ben foglaltak (Gyvt. 21. § (1)–(2) bekezdés) alapján a fentiekben részletezésre kerültek, ahogy a kedvezményes/ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesülők száma is. (lásd: 4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői)

A szünidei gyermekétkeztetésre vonatkozó statisztikai adatokat alapján az igénybe vevők száma alacsonynak mondható, kevés gyermek részesült tehát szünidei gyermekétkeztetésben.

- j) *eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;*

Görbeházán gyakorlatilag minden gyermekeknek szóló program lehetővé teszi az eltérő kultúrájú vagy családi háttérű gyermekek közti kapcsolatok kialakulását. Az intézményi, helyi rendezvények abban a szemléletben kerülnek megszervezésre, hogy minden gyermek számára igényes szabadidős programot biztosítson származástól, anyagi helyzetétől, családi körülményektől függetlenül. Ezek a fentebb már említett rendezvények minden esetben az eltérő helyzetű gyermekek integrált módon történő szórakoztatását valósítják meg, s ezzel lehetővé teszik a csoportközi kontaktusok kialakulását, eltérő családi helyzetű gyermekek közti interakciót, barátságok szövődését, s erre számtalan példát látunk településünk mindennapjaiban.

- k) *hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;*

A szolgáltatások nyújtása során felmerült hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, az Önkormányzat és az általa fenntartott intézmények ellen ilyen ügyben eljárás nem indult.

- l) *előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.*

Kifejezetten gyermekeket célzó hátránykompenzáló ellátás településünkön a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat. Az Önkormányzat évente kiírja a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázatot a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára felsőoktatási tanulmányaik támogatása céljából. Az ösztöndíj odaítélésének feltételeit a 51/2007.(III.26.) számú Kormányrendelet határozza meg. Az ösztöndíj megállapítása akkor lehetséges, ha a hallgató a település területén bejelentett lakóhellyel rendelkezik, és felsőoktatási intézményben nappali tagozatos hallgatóként vesz részt a rendeletben foglalt képzéstípusok valamelyikén.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) *a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;*

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 13. pontja alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési

zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd; (Nktv. 4. § 25. pont)

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek; (Nktv. 4. § 3. pont)

- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség; (Nktv. 4. § 14. pont)

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja és a Gólyafészek Óvoda Bölcsőde pedagógiai programja fontosnak tartja a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek esélyegyenlőségét, integrálását. Az óvoda ennek szellemében folytatja szakmai munkáját, amelynek keretében számos módon segíti azon gyermekeket, akik valamilyen okból kiemelt figyelmet érdemelnek. Óvodánkban is vannak sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek, számukra fejlesztő foglalkozásokat biztosítanak logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, szakemberek bevonásával.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógyneveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógyneveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	84	n.a.	n.a.
2017	78	3	2,34
2018	81	2	1,62
2019	85	1	0,85
2020	90	n.a.	n.a.
2021	101	1	1,01

Forrás: Intézményi adatgyűjtés

Az iskolai oktatás területén elmondható, hogy a Görbeházi Széchenyi István Általános Iskola – ahogy az az intézmény Pedagógiai Programjában is szerepel – kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, illetve a tehetséggondozásra, az e célokat elősegítő programok minél hatásosabb végrehajtására, a tanulók személyiségének fejlesztésére. Rendszeres kapcsolatot tart az illetékes gyermek- és ifjúságvédelmi, szociális és egészségügyi intézményekkel, illetve pedagógiai szakszolgálatokkal a gyermekek, tanulók érdekeit veszélyeztető problémák megoldása érdekében.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy

sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Az a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, akit a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesítettek, a mentesítés időtartamának félbeszakadása nélkül, középfokú iskolai tanulmányainak befejezéséig egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól mentesülhet.

A szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják az általános iskola pedagógiai programja szerint:

- Felméri a szociális hátránnyal küzdő tanulókat.
- A tehetségeket ösztönzi a tanulmányi versenyeken való részvételre.
- Továbbtanulásukat segítik a továbbtanulási témájú, a rendhagyó osztályfőnöki órákkal
- Igénybe veszik a Pedagógiai Oktatási Központ által nyújtott lehetőségeket is
- Táborozás, osztálykirándulás esetén az iskolai alapítvány, illetve a DÖK segítségét kéri részükre.
- Anyagi veszélyeztettség esetén az osztályfőnök eljárást indít gyermekvédelmi támogatás folyósítása ügyében.
- Az újságokban, hirdetésekben megjelenő pályázatokat figyelik, minden lehetőséget megragadnak, hogy a hátrányos helyzetű tanulókat pályázati úton valamilyen előnyhöz, támogatáshoz juttassák.
- Kapcsolatot tartanak azokkal a szervezetekkel (Vöröskereszt, Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, stb.), akik tudnak segíteni a rászorulóknak. A kapott adományok elosztására javaslatot tesznek.

A Jövő Iskolájáért az Iskola Jövőjéért Alapítvány támogatja a szociálisan hátrányos helyzetű tanulókat:

- Osztálykirándulások segítése
- Karácsonyi ajándécsomagok adása
- Nyelvi, környezetvédelmi táborok szervezése a tehetséges, szociálisan hátrányos helyzetű tanulóknak
- Az informatikai oktatás és a sport támogatása elsősorban a hátrányos helyzetű tanulóknál.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	188	6	3,20
2017	193	8	4,10
2018	193	4	2,00
2019	181	6	3,30
2020	181	3	1,60
2021	188	7	3,70
Forrás: Intézményi adatgyűjtés			

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0%	0	0%	0	0%
2017	0	0%	0	0%	0	0%
2018	0	0%	0	0%	0	0%
2019	0	0%	0	0%	0	0%
2020	0	0%	0	0%	0	0%
2021	0	0%	0	0%	0	0%
Forrás: TeIR, KSH Tstar						

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	2	2
2017	4	4
2018	5	0
2019	6	0
2020	4	0
2021	4	5
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Gyógypedagógusi és iskolapszichológusi szolgáltatás térségi szinten valósul meg.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	2 település (10 gyerek)	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	100	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	4	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30	17:00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	2023.08.21-08.31	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	9	2
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	7	2
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	4	0
Kisegítő személyzet	2	0
Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés		

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagó giai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógia i gyermekcsopor tok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	77	4	100	1	84	0	0	21
2017	78	4	100	1	78	0	0	20
2018	65	4	100	1	81	0	0	20
2019	69	4	100	1	85	0	0	21
2020	75	4	100	1	90	0	0	23
2021	93	4	100	1	101	0	0	25
Forrás: Intézményi adatgyűjtés								

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	8	1	23,50	13,80
2017	0	8	1	24,10	11,90
2018	0	8	1	24,10	12,90
2019	0	8	1	22,60	10,40
2020	0	8	1	22,60	12,70
2021	0	8	1	23,50	12,70
Forrás: Intézményi adat					

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	26
2017	18
2018	25
2019	21
2020	18
2021	24
Forrás: Intézményi adat	

c) *hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;*

Az oktatás, képzés terén gyermekeket érintő hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, ilyen ügyben eljárás nem indult egyik köznevelési intézmény ellen sem. A bölcsődében, óvodában és az iskolákban nincs szegregált oktatás-nevelés, minden intézmény a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek integrációját igyekszik megvalósítani azzal együtt, hogy a számukra szükséges speciális szolgáltatásokat természetesen biztosítják.

d) *az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;*

Görbeházán az oktatási feladatokat a Széchenyi István Általános Iskola látja el, első osztálytól nyolcadik osztályig.

e) *előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.*

Településünkön Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda nem működik. A szünidei gyermekétkeztetésről már írtunk egy korábbi fejezetben. Tudomásunk szerint a Szociális Gondozási Központ viszonylag sok kiskorúval kerül kapcsolatba minden évben. A család- és gyermekjóléti szolgáltatást mindenképp a hátránykompenzáló szolgáltatások közé sorolhatjuk, hiszen egyrészt hozzájárul a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetéséhez, másrészt különböző egyéb szolgáltatások, ellátások igénybevételét segíti elő, amelyek szintén a hátránykompenzáció célját szolgálják.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	n.a.	1
2017	0	0	n.a.	7
2018	0	0	n.a.	7
2019	0	0	n.a.	6
2020	0	0	n.a.	5
2021	0	0	n.a.	3
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok				

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
A közoktatási szakszolgálati és szakmai szolgáltatási feladatok hiányos ellátása (pszichológus, gyógytornász)	Szakemberek körének bővítése a fejlesztésre szoruló gyermekek ellátására.
Gyermekek egészségtelen táplálkozása, kevés mozgás.	Szakemberek által egészséges életmódra nevelés, pályázatok figyelése (pl.: kondipark létesítése).
Egyre nő a tartósan beteg gyermekek száma (ételallergiás és cukorbeteg)	Speciális egészségügyi és szociális támogatás, szükség szerint intézményi ellátás. (diétás konyha és diétás szakács biztosítása az intézményekben.)

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Hazánkban a hagyományos nemi szerepekről való felfogás kedvezőtlenül befolyásolja a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét, mivel a gyermekvállalás után a gyermeknevelés terhe még mindig főként a nőkre hárul. E felfogás következtében a munkáltatók is előszeretettel részesítik előnyben a férfiakat, mivel számolnak a nők korlátozottabb rendelkezésre állásával. A sztereotípiák hatására a nők megbecsülése alacsonyabb a munka világában, és sajnos mind a mai napig másokhoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesülhetnek pusztán azért, mert nők.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

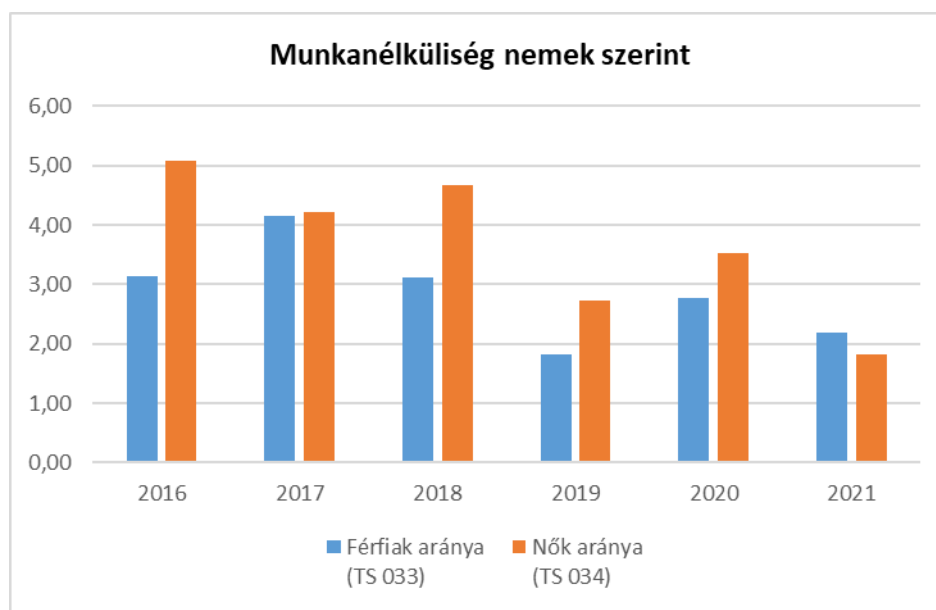
Alaptörvényünk XV. cikke rögzíti, hogy a nők és a férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális és kulturális jog tekintetében.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A munkavállalási korban lévő népesség száma mind a férfiak, mind a nők esetében csökkenő tendenciát mutat országunkban. Az alábbi adatokból látható, hogy mindkét nem esetében jelentősen csökkent a munkanélküliek száma, ami pozitív változást jelent az utóbbi időben. A munkanélküliségi adatokból úgy tűnik, nincsenek jelentős aránytalanságok a két nem között.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	3,13	5,09	4,11%
2017	4,16	4,21	4,19%
2018	3,12	4,67	3,90%
2019	1,81	2,72	2,27%
2020	2,77	3,53	3,15%
2021	2,18	1,82	2,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

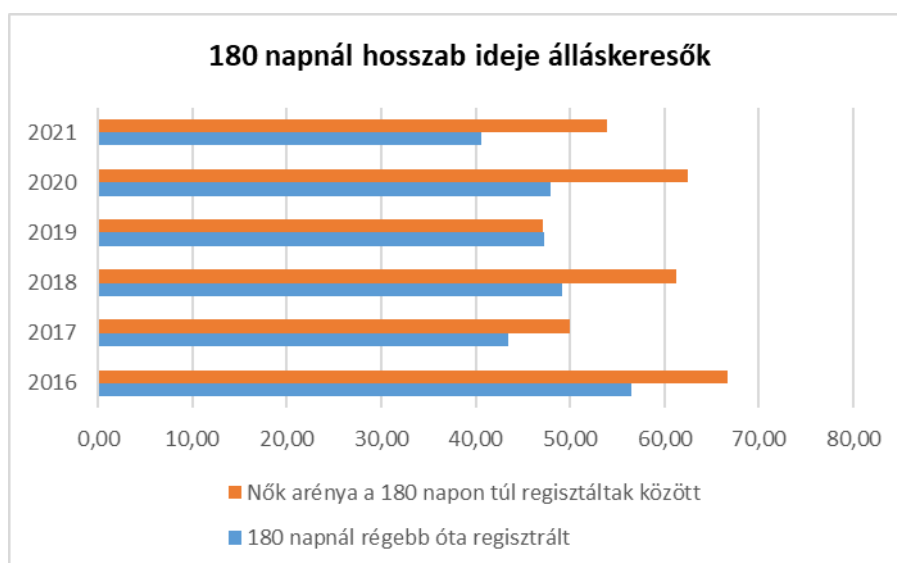

Az alábbi táblázat mutatja, hogy az összes álláskereső között viszonylag nagy arányban vannak jelen a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők, azaz a tartós munkanélküliek. Körükben a nők aránya 47-66% között mozgott az elmúlt években. A 2016-os évben volt a legmagasabb, 66,67% a nők aránya a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők közt. 2020-ban emelkedés mutatkozott, ami feltételezhető, hogy a koronavírus járvány miatt alakult ki.

Ha a két nem arányait hasonlítjuk össze, akkor elmondható, hogy a nők jelenleg nagyobb mértékben érintettek a tartós munkanélküliségben, mint a férfiak.

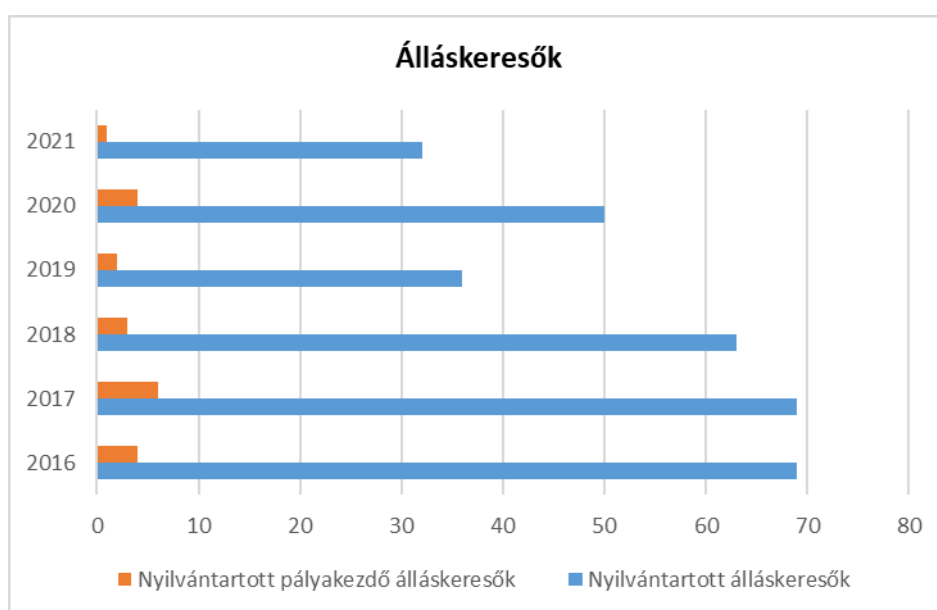
5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	56,52	66,67
2017	43,48	50
2018	49,21	61,29
2019	47,22	47,06
2020	48	62,5
2021	40,63	53,85

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	69	4
2017	69	6
2018	63	3
2019	36	2
2020	50	4
2021	32	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő állás keresők aránya az összes állás kereső között alacsonynak tekinthető. Ezek alapján megállapítható, hogy településünkön az oktatásból a munka világába történő átlépés nehézsége nem képezi jelentős okát a munkanélküliségnek. A pályakezdők nemek szerinti összetételéről nincs adatunk, de mivel eleve alacsony arányban jelennek meg pályakezdők az állás keresők között, így feltételezzük, hogy a nőket sem érinti jelentős mértékben a pályakezdési munkanélküliség.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Görbeházán nem készült statisztikai felmérés arra vonatkozóan, hogy a foglalkoztatást segítő és képzési programokban milyen arányban jelentek meg a női nem képviselői, erre vonatkozó adataink nincsenek. Tudjuk azonban, hogy kifejezetten nőket célzó programok nem indultak az elmúlt időszakban. A meglévő és kifutott programok azonban nagyjából egyenlő mértékben célozták a

férfiakat és nőket, valamint kellő rugalmasságot biztosítottak annak érdekében, hogy a női résztvevők a családdal, gyermekneveléssel kapcsolatos teendőiket is el tudják látni a programban való részvételük ideje alatt. Mivel a települési munkanélküliségi adatokból az olvasható ki, hogy a foglalkoztatás terén nem jellemzők nagyobb aránytalanságok a két nem között, így kifejezetten nőkre fókuszáló programok indítása nem feltétlenül szükséges a jövőben. Figyelemmel kell lennünk azonban arra, hogy az egyes foglalkoztatást segítő és képzési programokban érintett hölgyek számára a továbbiakban se jelentsen nehézséget az adott programban való részvétel.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkaerő-piaci esélyek tekintetében az egyik legmeghatározóbb tényező az iskolai végzettség, így azok a nők, akik alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy még az általános iskola nyolc osztályát sem végezték el, komoly nehézségekkel szembesülnek a munka világában. Fokozhatja hátrányukat, ha e mellé még idősebb életkor, munkatapasztalat-hiány, vagy kisgyermekes családi háttér is társul. A görbeházi nők iskolai végzettségére vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok. Településünkön feltételezhetően csekély a végzettséggel nem rendelkező nők aránya. Ugyanakkor érdemes figyelmet fordítani arra, hogy a helyi leányok fiatalon versenyképes végzettségre tegyenek szert, ugyanis a lemorzsolódók egyéb kötöttségeik miatt később már sokkal nehezebben juthatnak megfelelő képzettséghez. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők esetében kitörési pont a piacképes képzettség megszerzése lehet, amelyre a járási hivatal foglalkoztatási osztályán és egyéb foglalkoztatást segítő projektek keretében kaphatnak lehetőséget. Meg kell említenünk, hogy országos viszonylatban egyre magasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkező nők aránya, már a férfiak ugyanezen mutatóját is meghaladja. A nők nagyobb számban vesznek részt a gimnáziumi, főiskolai, egyetemi oktatásban, mint a férfiak, és iskolai eredményeik is gyakran jobbak, mint a férfiaké. Kisebb számban vannak jelen az elitegyetemeken, viszont bizonyos kevésbé piacképes szakokon felülreprezentáltak. Ennek sajnos egyenes következménye a munkaerő-piacon megjelenő horizontális (feminizálódott és elférfiasodott munkakörök) és vertikális szegregáció (üvegplafon jelenség).

A nők iskolázottsága és munkaerő-piaci helyzete közt státusz-inkonzisztencia áll fenn, ami azt jelenti, hogy a nők jobb iskolai eredményei a munkaerő-piacon nem jelentkeznek előnyként, ott továbbra is hátrányos helyzetben vannak a férfakkal szemben. Ez pedig azt jelenti, hogy nem csupán az alacsony végzettségű nők szembesülhetnek nehézségekkel a munka világában, hanem magas kvalitásokkal rendelkező társaik is.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, számos formája létezik. Megmutatkozhat például a munkára való jelentkezés és a munkaviszony létesítése során (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem kíván nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenségnek nevezzük, mikor egy munkavállaló előmenetele a munkahelyi hierarchiában csak egy bizonyos szintig lehetséges, a fölé nem tud lépni a láthatatlan üvegplafon miatt, amelynek oka a hátrányos megkülönböztetés – a jelenség elsősorban a női munkavállalók körében jellemző). A településen a vizsgált időszakban nem jelentettek nőkkal szembeni hátrányos megkülönböztetést.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Településünkön 2009 óta működik bölcsőde. A gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsődei férőhelyek minden igényt kielégítenek. 12 férőhelyen várjuk elsősorban a munkaerő piacra visszatérő szülők gyermekeit.

Emellett az óvoda-bölcsőde nyitvatartási idejét is meghosszabbította, jelenleg reggel fél héttől délután fél ötig tart nyitva.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya-és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben lévő várandós anyákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik: beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	83	83
2017	1	93	93
2018	1	101	101
2019	1	98	98
2020	1	106	106
2021	1	99	99
Forrás: Önkormányzati adatok			

A táblázatból látható, hogy minden 0-3 év közötti gyermek hozzájut a védőnői szolgáltatáshoz.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A téma vizsgálata nehézségekbe ütközik, mivel a nőket érintő erőszak egy olyan társadalmi probléma, amelyben nagyfokú látenciával kell számolnunk, az esetek többsége nem, vagy csak hosszú évek múltán kerül a hatóságok látókörébe. A bántalmazások gyakran egyáltalán nem, vagy csak minimális mértékben öltenek a külső szemlélők számára is látható formát. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran

láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Az önkormányzatnak tudomása nincs ilyen esetekről, amennyiben előfordul, az családon belül marad, ritkán szerez róla tudomást a családsegítő, valamint a rendőrség.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A községben anyaoththon, családok átmeneti otthona nem működik, legközelebb Hajdúböszörményben található a „Katica Családok Átmeneti Otthona”, amely biztosítja a szülő számára a gyermekével együttes lakhatást, és a szükség szerinti további ellátást, segítséget nyújt a szülőnek gyermeke teljes körű ellátásához, gondozásához, neveléséhez, közreműködik a család otthontalanságának megszüntetésében, helyzetének rendezésében. 2018. évben új épületbe költözött az intézmény, ahol 12 családnak, összesen 40 főnek nyújt ideiglenesen lakhatást.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Önkormányzati képviselők körében a 6 fő képviselőből 3 fő nő található, a polgármester és az alpolgármester is nő. Az intézmények vezetői – Gólyafészek Óvoda és Bölcsőde, Szociális Gondozási Központ– is mind nők. Településünkön nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna. Görbeházán működő civil szervezetek tagjainak kb. 70 %-a nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Görbeházán a nőket hasonló problémák foglalkoztatják, mint az ország bármely másik településén, hiszen a „gyengébbik” nemhez tartozók igencsak egyező nehézségekkel szembesülnek országszerte. Fejlett társadalmunkban a nőkre egyre több teher hárul: egyszerre kell megfelelniük számos szerepkörnek, így például helyt kell állniuk a munka világában, a családi életben, a háztartás-vezetés és gyermeknevelés terén, valamint az idős vagy beteg hozzátartozók gondozása, ápolása során, a párkapcsolati elvárásokról nem is beszélve.

A kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, a gyermeküket egyedül nevelő anyák és a 45-50 év feletti nők hátrányos helyzetben vannak a munkaerő piacon.

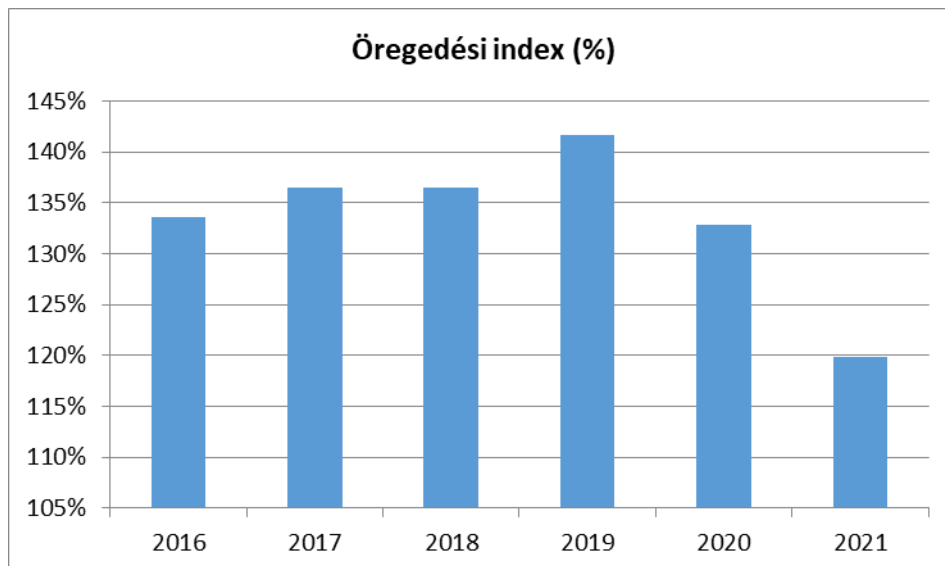
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nagyfokú látencia a nőket érintő erőszak terén.	Az észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása, illetve az állampolgári aktivitás fokozása a járási jelzőrendszeri tanácsadó segítségével. Ennek érdekében szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása.
A dolgozó édesanyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása.	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztalat- és információcsere, tájékoztatás céljából

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

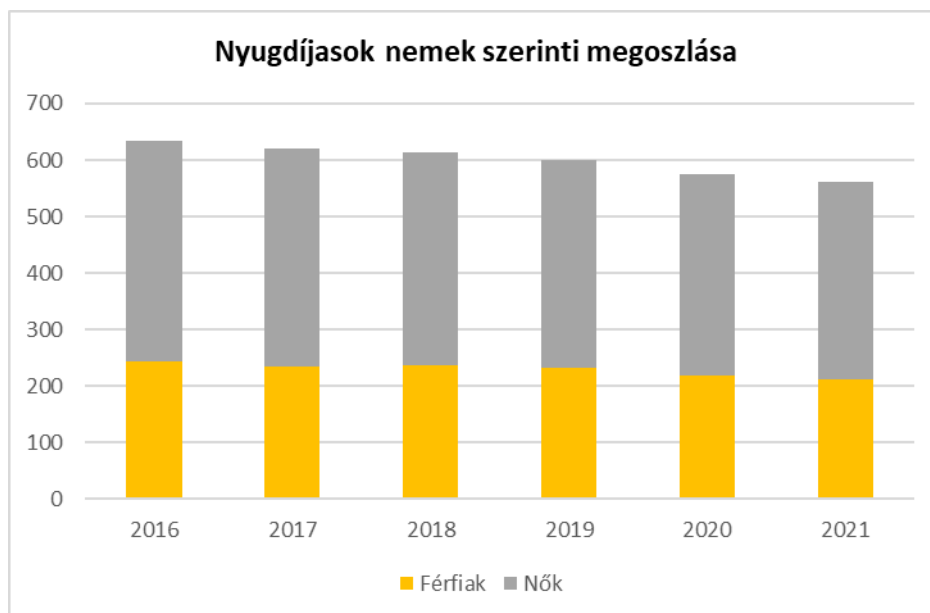
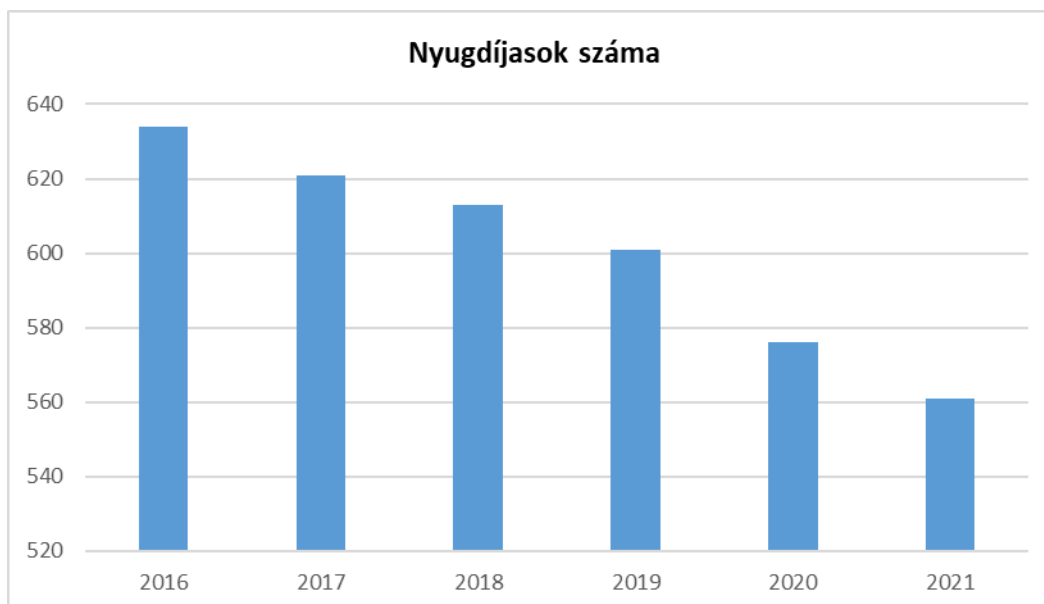
6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	445	333	133,63%
2017	453	332	136,45%
2018	453	332	136,45%
2019	452	319	141,69%
2020	449	338	132,84%
2021	429	358	119,83%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

Görbeházán a 65 év feletti állandó lakosok száma évről-évre csökken, a 0-14 éves korú állandó lakosok száma pedig folyamatosan nő. Ez alapján egyértelműen megállapítható, hogy községünkre nem jellemző az elöregedés.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	243	391	634
2017	235	386	621
2018	236	377	613
2019	233	368	601
2020	219	357	576
2021	211	350	561
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

A táblázatból jól látható, hogy a nyugdíjasok száma az utóbbi években jelentősen csökkent. A nők száma 2016-ban 391 fő volt, míg a férfiaké csak 243.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	2	1	195	255	0	47	0
2017	2	1	186	260	0	40	4
2018	1	0	187	269	0	35	4
2019	1	0	190	263	0	35	3
2020	1	0	180	261	0	32	3
2021	2	0	168	264	1	23	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egyéb nyugdíjszerű ellátásokban részesülő nők és férfiak adatait a fenti táblázatban láthatjuk. Megállapítható, hogy a nyugdíjszerű ellátásokban részesülők közt e táblázat adatai szerint is több a nő, mint a férfi.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A nyugdíjasok foglalkoztatása kapcsán a jogszabályi környezet jelentős korlátokat állít, ugyanakkor az utóbbi időszakban számos változtatás szolgálta az idősek foglalkoztatottságának bővülését, nyugdíj utáni munkavállalásuk elősegítését.

2013. július 1-jével lépett hatályba a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. LXXXI. törvény 83/C. § (1) bekezdése, mely kimondja: „Az öregségi nyugdíj folyósítását - a jogviszony létesítésének hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig - szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas közalkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami vezetői szolgálati jogviszonyban, köztisztviselőként vagy közszolgálati ügykezelőként közszolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati viszonyban, fegyveres szervvel hivatásos szolgálati viszonyban vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll.”

E rendelkezés nem segíti elő a közszférában történő munkavállalást nyugdíjasként, ugyanakkor a versenyszférában számos intézkedés járul hozzá a nyugdíjasok foglalkoztatásának bővítéséhez (A Munka Törvénykönyve szerinti munkaviszonyban foglalkoztatott nyugdíjas dolgozó keresetét 2019. január 1-je óta kizárólag a 15% SZJA terheli, a járulékok megfizetése alól mentesül, a munkáltató pedig a szociális hozzájárulási adó (19,5%) és a szakképzési hozzájárulás (1,5%) megfizetése alól mentesül, azaz egy nyugdíjas munkavállaló alkalmazása kevesebbe kerül neki, mint egy aktív korú munkavállaló foglalkoztatása).

A következő táblázat azt szemlélteti, hogy a különböző korcsoportok milyen arányban jelennek meg a nyilvántartott álláskeresőik között. Látható, hogy a 41-50 év közötti korosztály után a 61 év felettiiek szerepelnek legmagasabb arányban az összes álláskereső között.

Ez sajnos utalhat arra, hogy az idősebb korosztály tagjai jelentős elhelyezkedési nehézségekkel néznek szembe a munkaerőpiacon, ami összefüggésben állhat az idősebb munkavállalókat esetlegesen érintő hátrányos megkülönböztetéssel. Úgy tűnik, az idősebb korosztály foglalkoztatását még több központi és helyi intézkedéssel lenne szükséges támogatni a jövőben.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	69	69	63	36	50	32
41-45 év (TS 042)	Fő	11	9	6	4	4	3
	%	15,94%	13,04%	9,52%	11,11%	8,00%	9,38%
46-50 év (TS 043)	Fő	6	7	8	5	3	9
	%	8,70%	10,14%	12,70%	13,89%	6,00%	28,13%
51-55 év (TS 044)	Fő	11	6	7	2	7	2
	%	15,94%	8,70%	11,11%	5,56%	14,00%	6,25%
56-60 év (TS 045)	Fő	9	8	7	2	8	3
	%	13,04%	11,59%	11,11%	5,56%	16,00%	9,38%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	3	11	11	12	8	9
	%	4,35%	15,94%	17,46%	33,33%	16,00%	28,13%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A Szociális Gondozási Központ keretei között 30 férőhelyes Idősek Klubja működik a településen. Az idősek klubjának tagjai minden nyáron kirándulni mennek.

2002-ben a Népdkör tagjaiból 13 fő létrehozta a helyi Nyugdíjas Klubot. A Klub a Hajdú-Bihar Vármegyei Nyugdíjas Szövetség Görbeházi szervezete. Tagjai csak nyugdíjasokból állnak. Létszámuk folyamatosan gyarapszik, mára elérte a 80 főt. Minden évben közösen ünneplik a jeles napokat farsang, nőnap, anyák napja, idősek napja, adventi gyertyagyújtás. Ezen kívül kirándulnak is.

2007-től kezdődően minden évben Dalos Táncos Találkozót szerveznek, mely igen színvonalas esemény. A példaértékű rendezvény hangulatát megalapozza, hogy nagyon sok település képviselteti magát Hajdú-Bihar Vármegyéből, de vannak résztvevők Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj Zemplén Vármegyéből is. Énekelnek, táncolnak, szórakoztatnak az öszülőkorú emberek.

Településünkön működik a Görbeházi Cukorbeteg Klubja, amely 2009-ben alakult. A klub tagjai, jellegéből adódóan, elsősorban idős emberek, hiszen körükben gyakoribb betegség a diabétesz. Rendszeresen szerveznek előadásokat, ahol meghívott szakemberek segítségével megtanítják, hogyan lehet együtt élni a cukorbetegséggel, életmódtanácsokat adnak annak érdekében, hogy a diabéteszes emberek is a társadalom teljes értékű tagjai lehessenek. Évente két alkalommal kirándulni viszik a tagokat.

Görbeháza község Képviselő-testülete a lehetőségekhez mérten pénzbeli támogatást is nyújt idős csoportjainak, hogy hozzájáruljon egy-egy összejövetelük (kirándulás, év végi záró rendezvény stb.) sikerességéhez. Támogatja a szervezeteket működésükhöz szükséges hellyel, ingyenes gépjármű használatával és talán a legfontosabb, hogy mindegyik szervezetet támogatja erkölcsileg is. Cserébe minden civil szervezet aktívan részt vesz az önkormányzat által szervezett rendezvényeken, programokon.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az önkormányzatnak erre vonatkozó adata nincs.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az egészségügyi szolgáltatások közül az alapellátások elérhetőek időseink számára helyben, a szakellátás pedig a szomszéd városban lévő Egészségügyi Központnál.

Alapellátás keretében az Önkormányzat az alábbi ellátásokat biztosítja:

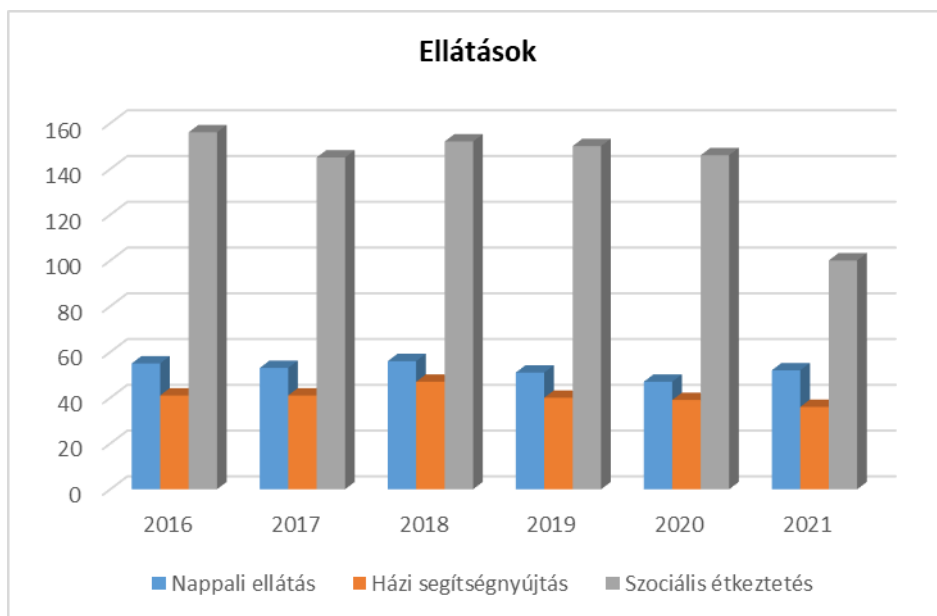
- fogorvosi ellátás,
- I. számú házi orvosi ellátás,
- II. számú házi orvosi ellátás,
- védőnői szolgálat,

E szolgáltatások fizikai hozzáférhetősége megfelelő a településen élő idősök számára, hiszen az Egészségügyi Központ tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthető, saját parkolóval rendelkezik, épülete pedig akadálymentesített.

A községben gyógyszerár is található, az Orvosi Rendelő közvetlen közelében.

A szociális alapszolgáltatások közül időseink számára helyben biztosított a házi segítségnyújtás, az étkeztetés, a család- és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint az idősök nappali ellátása. A házi segítségnyújtásban részesülők száma 2016-hoz képest az elmúlt évben 5 fővel csökkent. A szociális étkeztetésben részesülők számában is csökkenés mutatkozik.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	n.a.	55	41	156
2017	n.a.	53	41	145
2018	n.a.	56	47	152
2019	n.a.	51	40	150
2020	n.a.	47	39	146
2021	n.a.	52	36	100
Forrás: Intézményi adatok				

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A Fazekas Mihály Művelődési Ház és Könyvtár számottevő könyvvállományával várja az időseket.

A nappali ellátásban részesülők számára a Szociális Gondozási Központ biztosítja a művelődés lehetőségét újságok, magazinok formájában.

A Nyugdíjas Klub rendszeresen szervez kulturális programokat az idősek számára.

A vallásgyakorlás lehetősége szintén biztosított községünkben, egy római katolikus templomunk van, ahol minden vasárnap szentmisét tartanak.

c) idők informatikai jártassága;

Az idők meglepően nagy érdeklődést mutatnak az internethasználat irányába. Facebook-ot, böngészőt használnak. Ezen a csatornán tartanak kapcsolatot távolabb élő családtagokkal, rokonokkal, ez segít nekik az elmagányosodás elkerülésében.

d) a generációk közötti programok.

Szerencsére sok példát látni arra, hogy a fiatalabb generáció tagjai törődéssel viszonyulnak az idősekhez. A Nyugdíjas Klub számára több alkalommal kedveskedtek a helyi iskola tanulói valamilyen általuk készített műsorral, legutóbb az Idősek napján köszöntötték őket.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Görbeháza Község Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a településen élő időskorú lakosságra. Az Önkormányzat számos rendezvény megszervezésében és lebonyolításában aktívan vagy támogatóként működik közre.

Fő célkitűzés, hogy az idők egy biztonságos és élhető településen lakhassanak, ahol meghallják a hangjukat, a szociális és egészségügyi rendszer illeszkedik az igényeikhez, szabadidejüket hasznosan és tevékenyen tölthetik el.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyedül élők elmagányosodása	A célcsoport tagjainak közösségi életbe való bevonása.
A családtagok egyre kevésbé tudják felvállalni az idősök gondozását.	Az alapszolgáltatások ezen belül is a házi segítségnyújtás megerősítése. Ez egyrészt szakszerű ellátást biztosítana az idősök számára, másrészt tehermentesíti a családokat.
Magas gyógyszerköltségek	Támogatás további biztosítása a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz megvásárlásához.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az esélyegyenlőségi célcsoportok közül talán a fogyatékkal élők esetében a legegységesebb az egyenlő bánásmód követelményének mibenléte és az esélyegyenlőség előmozdításának szükségessége. Rendkívül sérülékeny és kiszolgáltatott társadalmi csoportról van szó, akik számára minden lehetséges segítséget meg kell adni ahhoz, hogy a társadalom integráns, teljes jogú tagjaiként, a lehető legönállóbb életvitel biztosítása mellett, akadálymentes környezetben élhessenek.

A vonatkozó jogszabályokra a következőkben térünk ki röviden annak érdekében, hogy a releváns fogalmak és az állami szabályozás alapvető elemei tisztázásra kerüljenek.

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy az ország külön intézkedésekkel védi a fogyatékkal élőket (XV. cikk, (5) bekezdés), valamint, hogy fogyatékoság esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. (XIX. cikk, (1) bekezdés).

Mindezzel, valamint a nemzetközi szabályozással összhangban alkotta meg az Országgyűlés a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt (a továbbiakban: Fot.) amely kimondja, hogy a fogyatékos emberek egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai társadalmunknak, akik azonban a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni.

A törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása. (Fot. 1. §)

A törvény meghatározza a fogyatékos személy fogalmát: fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős

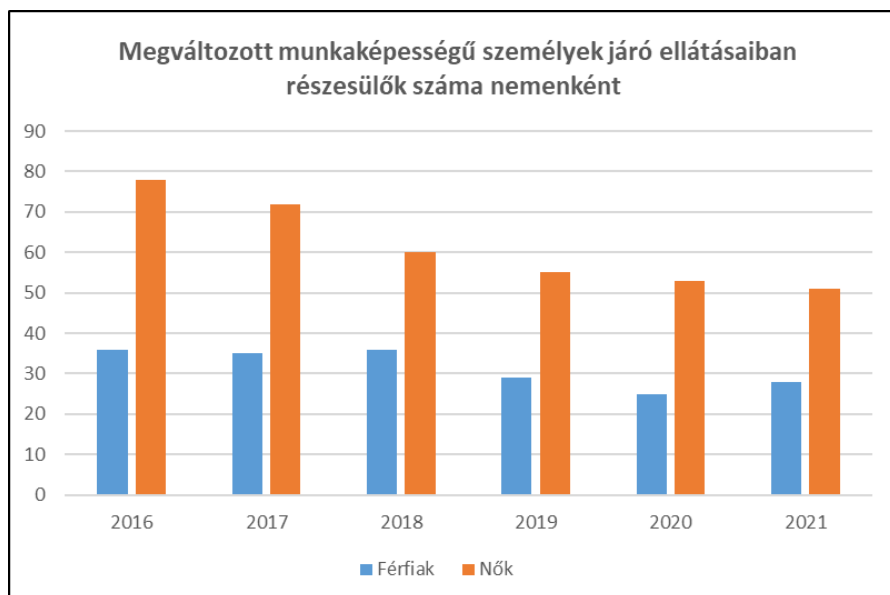
akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. (Fot. 4. § a) pont)

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény a fogyatékossgal élők szempontjából fontos nemzetközi egyezményt hirdetett ki, melynek célja valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes és egyenlő gyakorlásának előmozdítása, védelme és biztosítása valamennyi fogyatékossgal élő személy számára, és a velük született méltóság tiszteletben tartásának előmozdítása. (1. cikk)

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Görbeházán a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma az elmúlt években csökkent, 2016-hoz képest. A megváltozott munkaképességű személyek között minden évben nagyobb arányban vannak jelen nők, mint férfiak, ami arra utal, hogy a településen a női nemhez tartozókat nagyobb számban érintheti a fogyatékossgal problémája.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	36	78	114
2017	35	72	107
2018	36	60	96
2019	29	55	84
2020	25	53	78
2021	28	51	79
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A görbeházai Szociális Gondozási Központ által biztosított nappali ellátásban évek óta nincs fogyatékossgal élő személy.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A Fot. 15. § (1) bekezdése értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. (Fot. 15. § (2) bekezdés)

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint

biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti. (Fot. 16. §)

Megváltozott munkaképességű személy:

- a rehabilitációs hatóság vagy jogelődjei által végzett hatályos minősítés alapján
- akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű,
- aki legalább 40 százalékos egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány alapján,
- akinek a munkaképesség-csökkenése 50-100 százalékos mértékű,
- aki a komplex minősítés alól jogszabály rendelkezése alapján mentesül, rokkantsági ellátás folyósításának időtartama alatt. (Ft. 58. § (5) bekezdés m) pont)

A közfoglalkoztatásban többnyire nehéz fizikai munkát kell végezni, a fogyatékkal élők állapotuknál fogva ezt a munkát elvégezni nem tudnák.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Tudomásunk szerint Görbeházán egy Tiszavasváriban működő nonprofit cég alkalmaz megváltozott munkaképességű munkavállalókat. Ezek száma jelenleg 9 fő.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás terén történt hátrányos megkülönböztetés kapcsán nincs tudomásunk konkrét esetről.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Településünkön elsősorban a Szociális Gondozási Központ nyújt olyan szociális szolgáltatásokat, amelyek a fogyatékkal élő emberek számára könnyebbé teszik az önálló életvitelt. Ilyen szolgáltatás a házi segítségnyújtás, illetve a nappali ellátás is. Tapasztalatunk szerint a településen nincs olyan fogyatékkal élő személy, akiről nem gondoskodnak családtagjai, vagy akinek egyáltalán nincs olyan hozzátartozója, aki segítséget nyújthat számára az elfogadható, önálló életvitel fenntartásában.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Községünkben rendelkezésre állnak a jogszabályban megállapított pénzbeli és természetbeni ellátások, kedvezmények, melyek biztosítása jogosultság alapján történik. Nem tekinti külön az önkormányzat a fogyatékos személyeket egy-egy ellátás megállapításánál, ezért erre vonatkozóan külön nyilvántartásunk sincs. Ez a csoport jellemzően sűrűbben veszi igénybe az eseti támogatásokat és gyógyszer-támogatást is igényelhetnek. Ezekre a pénzbeli támogatásokon kívül vannak természetbeni juttatások is, például a szociális tűzifa, amelyre szintén jogosultak lehetnek.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékkal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült emberekén túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Községünkben az egészségügyi alapellátások a helyi orvosi rendelő akadálymentesített épületében elérhetőek. Nincs fogyatékosok számára elérhető rehabilitációs intézmény.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek akadálymentesítése az utóbbi években folyamatosan megvalósult. A Gólyafészek Óvoda és Bölcsőde épületének akadálymentesítése 2010-ben a bővítési és felújítási pályázat keretében megtörtént. A Széchenyi István Általános Iskola épületének akadálymentesítése 2011-ben komplex akadálymentesítési pályázatban megoldásra került.

A községben az egészségügyi ellátást biztosító központ magában foglalja a háziorvosi, fogorvosi rendelőt, és a védőnői szolgálatot. Az épületben 2013-ban az épület felújítása során a komplex akadálymentesítés megtörtént. Az idősek nappali ellátását biztosító Idősek Klubja is teljes körűen akadálymentesített. 2011-ben komplex akadálymentesítési pályázat keretében ott is megoldott lett az akadálymentesítés, ezáltal a mozgáskorlátozott, illetve idős személyek számára az épület könnyebb megközelítését tette lehetővé.

A Polgármesteri Hivatal épületének akadálymentesítése 2018-ban a felújítás során megtörtént.

A Művelődési Házunk akadálymentesítése a jelenlegi felújítás keretein belül valósul meg.

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési

dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere, erre településünk odafigyel a beruházások megvalósítása során.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékos személy számára a törvényben meghatározottak szerint – figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit – biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése az utóbbi években sorra megvalósultak a felújítások során. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el.

A honlapunk sajnos jelenleg nem akadálymentesített, így az információs és kommunikációs akadálymentesítettség nem valósul meg.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok akadálymentesítettek, további munkahelyek akadálymentességével kapcsolatban nincs információnk.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A hét minden napján óránként buszjárat közlekedik, ezeknek azonban csekély része akadálymentesített. Az utak, járdák egy része felújításra szorul, sőt előfordulnak utcák, amelyek még nem aszfaltozottak.

- f) fogyatékosággal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosággal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Kifejezetten fogyatékosággal élő személyek számára működtetett helyi szolgáltatások nem állnak rendelkezésre.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) nincs a településen.

7.4. Fogytékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Kifejezetten a fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nem működnek.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A családok egyre kevésbé tudják felvállalni a fogyatékkal élők nappali ellátását.
Szükséges járdák, utak további kiépítése, felújítása.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A társadalmi elfogadás hiánya	Érzékenyítő programok szervezése
Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A járda-és úthálózat számos helyen nem felel meg az akadálymentes közlekedés elvárásának	Pályázatok figyelése- járdák, utak karbantartása, építése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Görbeházán több civil szervezet működik, akik jelentős közéleti szerepet vállalnak a település kulturális és sportéletének, környezete védelmének, közbiztonságának szervezéséből, illetve egyes szervezetek valamilyen formában esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységet is folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat pénzügyi lehetőségeihez mérten minden évben támogatja a helyi szervezeteket, azok rendezvényeit.

Jelentős civil szervezetek a településen:

Nyugdíjas Klub

A településen élő nyugdíjasok részére nyújt tartalmas és aktív programokat. Találkozókat szerveznek.

Kultúr Point Egyesület

Az Egyesülethez tartozik a legrégebbi civil szervezet, a Cserfa Népdalkör, amely 1978-ban kezdte meg tevékenységét. Több mint 10 évvel ezelőtt létrehozták a Cserfes és a Cserfácska Népdalkört, melynek tagjai gyerekek.

A jelenlegi tagok, akik zömében nyugdíjasok, felléptek számos nagysikerű rendezvényen. Nyolc alkalommal részesültek KÓTA Népzenei Minősítés „Arany” fokozatában. Négy alkalommal nyerték el az „Arany Páva” díjat. A Vass Lajos Kárpát-medencei Népzenei Versenyen 2 alkalommal Vass Lajos Kiemelt Nívódíjat és kétszer a zsűri különdíját érdemelték ki.

Nagyon fontos, hogy szinte családias a légkör a Népdalkörön belül. A szervezeten belül minden generáció képviselteti magát az óvodás korúaktól egészen a nyugdíjas korosztályig. A fiatalok tisztelik az időseket, az idősek pedig modern, újszerű dolgokat tanulnak a fiatalabbaktól, ami fiatalos lendületet ad számukra.

Községi Sportegyesület

Az egyesület lehetőséget kínál a sportolni vágyó fiatal és felnőtt korú lakosság számára az egészséges életmód gyakorlására.

Görbeháza Polgárőr Egyesület

A település bűnmegelőzésében vesznek részt. Az állományi létszám jelenleg 19 fő.

A Polgárőr Egyesület az alábbi feladatokat tűzte ki célul:

- törekednek a bűnmegelőzést szolgáló közterületi jelenlét növelésére.
- kiemelten kezelik az idősek, egyedül élő emberek védelmét.
- különös figyelmet fordítanak a lakosság és a közintézmények vagyontárgyaiknak biztonságára, lakás és üzlet betörések, a köztéri rongálások megelőzésére.

„Civilek a Faluért” Görbeházi Kulturális és Hagyományőrző Alapítvány

A helyi kulturális rendezvények támogatása, szervezése, lebonyolításában közreműködés.

Vöröskereszt Helyi Alapszervezete

Véradások szervezése, egészségügyi előadások szervezése, azokban közreműködés.

Cukorbeteg Klubja

Rendszeresen szerveznek előadásokat, ahol meghívott szakemberek segítségével megtanítják, hogyan lehet együtt élni a cukorbetegséggel, életmódtanácsokat adnak annak érdekében, hogy a diabéteszes emberek is a társadalom teljes értékű tagjai lehessenek.

„Jövő Iskolájáért az Iskola Jövőjéért” Alapítvány

Alapfeladata az iskolában folyó nevelő-oktató munka segítése, támogatása. Az iskola alapítványa az adó 1 %-ból és a minden évben megszervezett alapítványi bálókból tartja fenn magát. Az összegyűjtött támogatásból a diákok részére vásárolnak eszközöket, kirándulni, színházba viszik a gyerekeket.

„Tevékenyen, Biztonságban” Alapítvány

Az óvoda alapítványa az adó 1 %-ból és a minden évben megszervezett alapítványi bálókból tartja fenn magát. Az összegyűjtött támogatásból az óvodás és bölcsődés gyermekek részére vásárolnak játékokat.

A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzat egy erdélyi településsel Magyarvistával áll testvér-települési kapcsolatban. A testvértelepülések közötti együttműködési megállapodást 2007. évben írta alá a két település polgármestere. Minden nyáron megrendezésre kerül a hagyományörző falunap, ahova meghívásra kerül a testvértelepülés is, ahol ápoljuk egymás hagyományait.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományörzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

Nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége nincs a településnek, mivel nem alakultak nemzetiségi önkormányzatok.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Görbeháza térségben lévő önkormányzatok együttműködése hosszú időre nyúlik vissza, a múltban és a jelenben is jellemző rá a kölcsönös előnyöket nyújtó együttműködési lehetőségek felkutatása és azok kihasználása.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
Görbeházán nemzetiségi önkormányzat nincs, ezért ez a téma településünk szempontjából nem releváns.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;
A faluban működő civil szervezetek munkájukkal nagymértékben hozzájárulnak a közösség összetartozásának erősítéséhez, a hagyományok, a múlt értékeinek megőrzéséhez, az egészségmegőrzéshez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez úgy, hogy különböző célcsoportokat céloz meg.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.
Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy jó kapcsolatot alakítson ki a helyi vállalkozásokkal, ezzel elősegítve, hogy közösen fellépjenek az esélyegyenlőség megteremtése érdekében. A vállalkozások alkalmanként támogatják az önkormányzati rendezvényeket felajánlásaikkal.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során a község intézményei (általános iskola, óvoda, Szociális Gondozási Központ) bevonásra kerültek az adatszolgáltatás kapcsán. Az összegyűjtött adatok elemzésekor megfogalmazódtak a településen élők problémái, az esélyegyenlőség biztosítását segítő megoldások. A Program átfogó képet ad a faluban élő célcsoportok hétköznapi életéről, lehetőségeiről, jövőjéről. Az elkészült program a helyben szokásos módon, Görbeháza Község honlapján kerül közzétételre.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program – annak tervezete képviselő-testület általi megtárgyalását, majd elfogadását követően - kihirdetésre kerül a település honlapján, valamint kifüggesztjük a polgármesteri hivatal hirdetőtábláján, hogy bárki számára megismerhető legyen, és a község lakossága számára biztosított legyen az észrevételek megtételének lehetősége.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Rossz egészségi állapot	szűrővizsgálatok szervezése, egészségmegőrző programok lebonyolítása.
	Alacsony iskolai végzettségük munkanélkülisége	közmunkában való foglalkoztatás, képzésekkel a munkába való visszatérés segítése.
	Magas infláció, emelkedő energiaárak	lakhatáshoz kapcsolódó támogatások emelése.
Gyermekek	A közoktatási szakszolgálati és szakmai szolgáltatási feladatok hiányos ellátása (pszichológus, gyógytornász)	Szakemberek körének bővítése a fejlesztésre szoruló gyermekek ellátására.
	Gyermekek egészségtelen táplálkozása, kevés mozgás.	Szakemberek által egészséges életmódra nevelés, pályázatok figyelése, (pl.: kondipark létesítése).
	Egyre nő a tartósan beteg gyermekek száma (ételallergiás és cukorbeteg)	Speciális egészségügyi és szociális támogatás, szükség szerint intézményi ellátás. (diétás konyha és diétás szakács biztosítása az intézményekben.)
Idősek	Egyedül élők elmagányosodása	A célcsoport tagjainak közösségi életbe való bevonása.
	A családtagok egyre kevésbé tudják felvállalni az idők gondozását.	Az alapszolgáltatások ezen belül is a házi segítségnyújtás megerősítése. Ez egyrészt szakszerű ellátást biztosítana az idők számára, másrészt tehermentesíti a családokat.
	Magas gyógyszerköltségek	Támogatás további biztosítása a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz megvásárlásához.

Nők	Nagyfokú látencia a nőket érintő erőszak terén.	Az észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciók jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása, illetve az állampolgári aktivitás fokozása a járási jelzőrendszeri tanácsadó segítségével. Ennek érdekében szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása.
	A dolgozó édesanyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása.	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása kifejezetten nők számára, nagycsaládosok számára közösségi tér/fórum létrehozása tapasztalat- és információcsere, tájékoztatás céljából.
Fogyatékkal élők	A társadalmi elfogadás hiánya	Érzékenyítő programok szervezése
	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A járda-és úthálózat számos helyen nem felel meg az akadálymentes közlekedés elvárásának.	Pályázatok figyelése- járdák, utak karbantartása, építése.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és a többségi társadalom között nincs szakadék, nem ér senkit hátrányos megkülönböztetés azért, mert roma.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők felzárkózása megtörténjen, mindenki számára elérhető legyen egy átlagos életszínvonal és mindig legyen számukra segítség a leszakadás elkerülésére.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek biztonságban, egészségben és családban történő nevelkedését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök helyzetére, hogy ne maradjanak egyedül a nehéz helyzetekben, hogy számukra is elérhető legyen a kapcsolódás, a társadalmi életben való aktív részvétel, hogy hasznosnak érezzék magukat.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a társadalmi megbecsülést és elismerést, valamint a munka világába való zökkenőmentes visszatérést.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítására, egészségi állapotukra.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Romák és/vagy mélyszegénységben élők

A	Intézkedés címe:	Egészségmegőrző programok terjesztése
B	Feltárt probléma megnevezése	Alacsony a résztvevők száma a szűrővizsgálatokon
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az egészségi állapot javítása, rendszeres részvétel a szűrővizsgálatokon.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Egészséges életmódra nevelés. - Szűrővizsgálatok népszerűsítése. - Szűrővizsgálatokra történő utazások megszervezése.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester Résztvevők: Háziorvosok, védőnő, gyógyszerész, Cukorbeteg Klubja, Magyar Vöröskereszt Görbeházi Szervezete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. 12. 31. A tevékenység folyamatos.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A betegek, az elhalálozás számának csökkenése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Hazai és uniós pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Romák és/vagy mélyszegénységben élők

A	Intézkedés címe:	Közmunkában való foglalkoztatás, képzésekkel a munkába való visszatérés segítése.
B	Feltárt probléma megnevezése	A munkanélküliek között magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Tartós munkanélküliség csökkentése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Közfoglalkoztatás megszervezése. - Foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai képzések megtartása érdekében együttműködés a Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester Résztevők: Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027.12.31. A tevékenység folyamatos.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A képzéseket eredményesen elvégzők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Hazai és uniós pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Romák és/vagy mélyszegénységben élők

A	Intézkedés címe:	Támogatások emelése az emelkedő energiaárak kompenzálásához
B	Feltárt probléma megnevezése	Magas infláció, emelkedő energiaárak
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célcsoport megélhetési terheinek csökkentése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletek
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Javaslattétel a lakhatáshoz kapcsolódó támogatások emeléséhez. - Rendelet alkotás.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az eseti támogatást ebből a célból igénybevevők számának csökkenése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Helyi költségvetési forrás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Forrás megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Gyermekek

A	Intézkedés címe:	A fejlesztésre szoruló gyermekek ellátásához szakemberek körének bővítése
B	Feltárt probléma megnevezése	A közoktatási szakszolgálati és szakmai szolgáltatási feladatok hiányos ellátása (pszichológus, gyógytornász)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat biztosítson több szakembert a gyermekek szűrővizsgálatára és fejlesztésére.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Kezdeményezés a cél elérése érdekében.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. június 30.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A Szakszolgálat szakember létszámának emelkedése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Állami támogatás, hazai és uniós pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Gyermekek

A	Intézkedés címe:	Egészséges életmódra nevelés
B	Feltárt probléma megnevezése	Gyermekek egészségtelen táplálkozása, kevés mozgás
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyerekek többet mozogjanak a szabadban, és egészségesebb élelmiszereket fogyasszanak.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Pályázatok figyelése, kondiparkok létesítésére. - Egészségmegőrző programok szervezése.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester Résztevők: védőnő, helyi óvónők, pedagógusok
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31. A tevékenység folyamatos.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A beteg gyerekek számának csökkenése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Hazai és uniós pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Gyermekek

A	Intézkedés címe:	Diétás konyha kialakítása az óvodában
B	Feltárt probléma megnevezése	Egyre nő a tartósan beteg gyermekek száma (ételallergiás és cukorbeteg)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A speciális betegségben szenvedő gyerekek szakszerű ellátásának biztosítása a köznevelési intézményekben.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Pályázati lehetőségek figyelése, beadása. - Dolgozók továbbképzése. - Diétás konyha kialakítása. - Eszközbeszerzés.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester és projektfelelős
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Diétás étkeztetést igénybevevők száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Hazai és uniós pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Idősek

A	Intézkedés címe:	A célcsoport tagjainak közösségi életbe való bevonása.
B	Feltárt probléma megnevezése	Egyedül élők elmagányosodása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A civil szervezetek (Nyugdíjas Klub, Cukorbeteg Klubja) által szervezett programok népszerűsítése, ezeken való részvételre ösztönzés.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- A helyi idősek széles körű tájékoztatása a szervezett programokról. - Községi életbe történő bevonása. - Aktivitást megőrző programok szervezése.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester Résztevők: Szociális Gondozási Központ, civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31. A tevékenység folyamatos.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A szervezett programokon résztvevők száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Helyi költségvetési forrás. Hazai és uniós pályázati forrás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások megléte esetén fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Idősek

A	Intézkedés címe:	Házi segítségnyújtás bővítése
B	Feltárt probléma megnevezése	A családtagok egyre kevésbé tudják felvállalni az idősek gondozását.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az alapszolgáltatások ezen belül is a házi segítségnyújtás megerősítése. Ez egyrészt szakszerű ellátást biztosítana az idősek számára, másrészt tehermentesíti a családokat.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- A Szociális Gondozási Központ gondozói létszámának bővítése.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester Résztevő: Szociális Gondozási Központ
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Gondozottak létszáma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Helyi költségvetési forrás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrások megléte esetén fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Idősek

A	Intézkedés címe:	Gyógyszertámogatás emelése
B	Feltárt probléma megnevezése	Magas gyógyszerköltségek
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célcsoport gyógyszerköltségeinek csökkentése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletek
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Javaslattétel a lakhatáshoz kapcsolódó támogatások emeléséhez. - Rendelet alkotás.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az Eseti támogatást ebből a célból igénybevevők számának csökkenése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Helyi költségvetési forrás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Forrás megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Nők

A	Intézkedés címe:	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése
B	Feltárt probléma megnevezése	Nagyfokú látencia a nőket érintő erőszak terén
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciós jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása Jelzőrendszeri tagok közti együttműködés fokozódása. Szükséges és releváns, valamint prevenciós céllal tett esetjelzések számának emelkedése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési koncepció, gazdasági program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Problémák meghatározása - adatok gyűjtése, elemzése, valamint a jelzőrendszeri tagokkal való konzultáció révén. - Szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása. - Elért eredmények hosszú távú fenntartása.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester, Szociális Gondozási Központ
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31. Folyamatos.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Jelzőrendszeri tagokkal történő konzultációk száma. Szakmai megbeszélések, tájékoztatások, előadások megvalósulása. Pozitív visszajelzések a jelzőrendszeri tagoktól.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, anyagi erőforrás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Forrás megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Nők

A	Intézkedés címe:	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása
B	Feltárt probléma megnevezése	A dolgozó édesanyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Dolgozó édesanyák problémáinak, igényeinek jobb megismerése. Programok szervezése kifejezetten nők számára, sportolási lehetőségek biztosítása, mentálhigiénés és egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvények, nagycsaládosok számára fórum szervezése. Dolgozó édesanyák „kiegésének” megelőzése, testi-lelki egészségük megtartása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési koncepció, gazdasági program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Igények, problémák felmérése a gyermekes, munkavállaló nők körében. - Programok szervezése kifejezetten nők számára, sportolási lehetőségek biztosítása, mentálhigiénés és egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvények szervezése. - Elért eredmények hosszú távú fenntartása
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31. Folyamatos.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A programokon résztvevő édesanyák száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Hazai és uniós pályázati forrás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Forrás megléte esetén fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése *(intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)*

Fogyatékkal élők

A	Intézkedés címe:	Érzékenyítő programok szervezése
B	Feltárt probléma megnevezése	A társadalmi elfogadás hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Közös programok szervezése a társadalmi elfogadás érdekében.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Szemléletformáló programok szervezése.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Programokon résztvevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Hazai és uniós pályázati forrás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Forrás megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Fogyatékkal élők

A	Intézkedés címe:	Egészségügyi szűrővizsgálatok szervezése a fogyatékkal élők részére
B	Feltárt probléma megnevezése	Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk (eljuttatásuk) terén.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Fogyatékkal élők egészségi állapotának javítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Egészséges életmódra nevelés. - Szűrővizsgálatok népszerűsítése. - Szűrővizsgálatokra történő utazások megszervezése.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. december 31. Folyamatos.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Szűrővizsgálatokon résztvevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Hazai és uniós pályázati forrás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Forrás megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás

A	Intézkedés címe:	Járdák, utak karbantartása és építése
B	Feltárt probléma megnevezése	A járda-és úthálózat számos helyen nem felel meg az akadálymentes közlekedés elvárásának.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A helyi közlekedési infrastruktúra javítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Nem releváns.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nem releváns.
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Pályázatok figyelése. - Járdák, utak felújítása, aszfaltozása.
G	Az intézkedés felelőse	Felelős: polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2026. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az aszfaltozott járdák, utak számának növekedése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Hazai és uniós pályázati forrás.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Forrás megléte esetén fenntartható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nem releváns.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A célkitűzés kapcsolódása a országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Járdák, utak karbantartása és építése	A járda-és úthálózat számos helyen nem felel meg az akadálymentes közlekedés elvárásának.	A helyi közlekedési infrastruktúra javítása.	Nem releváns.	Nem releváns.	Pályázatok figyelése. Járdák, utak felújítása, aszfaltozása.	Polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	Az aszfaltozott járdák, utak számának növekedése.	Hazai és uniós pályázati forrás.	Forrás megléte esetén fenntartható	Nem releváns.
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Közmunkában való foglalkoztatás, képzésekkel a munkába való visszatérés segítése	A munkanélküliek között magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya	Tartós munkanélküliség csökkentése	Nem releváns.	Nem releváns.	Közfoglalkoztatás megszervezése. Foglalkoztathatóságot elősegítő szakmai képzések megtartása érdekében együttműködés a Hajdúnánási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával.	Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	A képzéseket eredményesen elvégzők száma	Hazai és uniós pályázati forrás	Erőforrások megléte esetén fenntartható	Nem releváns.

2	Egészségmegőrző programok terjesztése	Rossz egészségi állapot. Alacsony a résztvevők száma a szűrővizsgálato- kon.	Az egészségi állapot javítása, rendszeres részvétel a szűrővizsgálato- kon.	Nem releváns.	Nem releváns.	Egészséges életmódra nevelés. Szűrő- vizsgálatok népszerűsítése. Szűrővizsgálatokra történő utazások megszervezése.	Polgár- mester, Házi- orvosok, Védőnő, Gyógy- szerész, Cukor- betegek Klubja, Magyar Vörös- kereszt Görbe- házi Szervezete	2026. 12. 31. (csütörtök)	Nem releváns.	Hazai és uniós pályázati forrás	Erőforrások megléte esetén fenntartható	Nem releváns.
3	Támogatások emelése az emelkedő energiaárak kompenzálásához	Magas infláció, emelkedő energiaárak	A célcsoport megélhetési terheinek csökkentése.	Helyi rendeletek	Nem releváns.	Javaslattétel a lakhatáshoz kapcsolódó támogatások emeléséhez. Rendelet alkotás.	Polgár- mester	2026. 12. 31. (csütörtök)	Nem releváns.	Helyi költségvetési forrás.	Forrás megléte esetén fenntartható	Nem releváns.

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	A fejlesztésre szoruló gyermekek ellátásához szakemberek körének bővítése	A közoktatási szakszolgálati és szakmai szolgáltatási feladatok hiányos ellátása (pszichológus, gyógytornász)	Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat biztosítson több szakembert a gyermekek szűrővizsgálatára és fejlesztésére.	Nem releváns.	Nem releváns.	Kezdeményezés a cél elérése érdekében.	Polgár- mester	2028. 06. 30. (péntek)	A Szakszolgálat szakember létszámának emelkedése	Állami támogatás, hazai és uniós pályázati forrás	Erőforrások megléte esetén fenntartható	Nem releváns.
2	Egészséges életmódra nevelés	Gyermekek egészségtelen táplálkozása, kevés mozgás	A gyerekek többet mozogjanak a szabadban, és egészségesebb élelmiszereket fogyasszanak.	Nem releváns.	Nem releváns.	Pályázatok figyelése, kondiparkok létesítésére. Egészségmegőrző programok szervezése	Polgár- mester, védőnő, helyi óvónők, pedagógusok	2026. 12. 31. (csütörtök)	A beteg gyerekek számának csökkenése	Hazai és uniós pályázati forrás	Erőforrások megléte esetén fenntartható	Nem releváns.

3	Diétás konyha kialakítása az óvodában	Egyre nő a tartósan beteg gyermekek száma (ételallergiás és cukorbeteg)	A speciális betegségben szenvedő gyerekek szakszerű ellátásának biztosítása a köznevelési intézményekben.	Nem releváns.	Nem releváns.	Pályázati lehetőségek figyelése, beadása. Dolgozók továbbképzése. Diétás konyha kialakítása. Eszközbeszerzés	Polgármester, projektfelelős	2027. 12. 31. (péntek)	Nem releváns.	Hazai és uniós pályázati forrás	Erőforrások megléte esetén fenntartható	Nem releváns.
---	---------------------------------------	---	---	---------------	---------------	--	------------------------------	------------------------	---------------	---------------------------------	---	---------------

III. A nők esélyegyenlősége

1	A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciók jellegének erősítése	Nagyfokú látencia a nőket érintő erőszak terén	A veszélyeztetettség et észlelő- és jelzőrendszer működésének és prevenciók jellegének erősítése, tagjainak aktivizálása Jelzőrendszeri tagok közti együttműködés fokozódása. Szükséges és releváns, valamint prevenciók célállított esetjelzések számának emelkedése.	Költségvetési koncepció, gazdasági program	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.	Problémák meghatározása, adatok gyűjtése, elemzése, valamint a jelzőrendszeri tagokkal való konzultáció révén. Szakmai megbeszélések szervezése, a jelzőrendszeri tagok tájékoztatása szóban és írásban, személyes együttműködés fokozása. Elért eredmények hosszú távú fenntartása.	Polgármester, Szociális Gondozási Központ	2027. 12. 31. (péntek)	Jelzőrendszeri tagokkal történő konzultációk száma. Szakmai megbeszélések, tájékoztatások, előadások megvalósulása. Pozitív visszajelzések a jelzőrendszeri tagoktól.	Humán erőforrás, anyagi erőforrás.	Forrás megléte esetén fenntartható	Nem releváns.
---	---	--	--	--	---	--	---	------------------------	---	------------------------------------	------------------------------------	---------------

2	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős lehetőségek biztosítása	A dolgozó édesanyák nehéz helyzete, testi-lelki egészségük károsodása	Dolgozó édesanyák problémáinak, igényeinek jobb megismerése. Programok szervezése kifejezetten nők számára, sportolási lehetőségek biztosítása, mentálhigiénés és egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvények, nagycsaládosok számára fórum szervezése. Dolgozó édesanyák „kiegésének” megelőzése, testi-lelki egészségük megtartása.	Költségvetési koncepció, gazdasági program	A cél kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz és összhangban áll annak céljaival.	Igények, problémák felmérése a gyermekes, munkavállaló nők körében. Programok szervezése kifejezetten nők számára, sportolási lehetőségek biztosítása, mentálhigiénés és egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvények szervezése. Elért eredmények hosszú távú fenntartása	Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Nem releváns.	Hazai és uniós pályázati forrás.	Forrás megléte esetén fenntartható.	Nem releváns.
---	--	---	--	--	---	--	--------------	------------------------	---------------	----------------------------------	-------------------------------------	---------------

IV. Az idők esélyegyenlősége

1	A célcsoport tagjainak közösségi életbe való bevonása	Egyedül élők elmagányosodása	A civil szervezetek (Nyugdíjas Klub, Cukorbeteg Klubja) által szervezett programok népszerűsítése, ezeken való részvételre ösztönzés.	Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Nem releváns.	A helyi idők széles körű tájékoztatása a szervezett programokról. Közösségi életbe történő bevonása. Aktivitást megőrző programok szervezése.	Polgármester, Szociális Gondozási Központ civil szervezetek	2026. 12. 31. (csütörtök)	A szervezett programokon résztvevők száma.	Helyi költségvetési forrás. Hazai és uniós pályázati forrás.	Erőforrások megléte esetén fenntartható.	Nem releváns.
---	---	------------------------------	---	--	---------------	---	---	---------------------------	--	--	--	---------------

2	Házi segítségnyújtás bővítése	A családtagok egyre kevésbé tudják felvállalni az idősek gondozását.	Az alapszolgáltatások ezen belül is a házi segítségnyújtás megerősítése. Ez egyrészt szakszerű ellátást biztosítana az idősek számára, másrészt tehermentesíti a családokat.	Nem releváns.	Nem releváns.	A Szociális Gondozási Központ gondozói létszámának bővítése.	Polgármester, Szociális Gondozási Központ	2027. 12. 31. (péntek)	Gondozottak létszáma	Helyi költségvetési forrás.	Erőforrások megléte esetén fenntartható.	Nem releváns.
3	Gyógyszer-támogatás emelése	Magas gyógyszer-költségek	A célcsoport gyógyszerköltségeinek csökkentése.	Helyi rendeletek	Nem releváns.	Javaslatétel a lakhatáshoz kapcsolódó támogatások emeléséhez. Rendelet alkotás.	Polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	Nem releváns.	Helyi költségvetési forrás.	Forrás megléte esetén fenntartható	Nem releváns.

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Egészségügyi szűrő-vizsgálatok szervezése a fogyatékkal élők részére	Az egészségügyi prevenció szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk (eljuttatásuk) terén.	Fogyatékkal élők egészségi állapotának javítása.	Nem releváns.	Nem releváns.	Egészséges életmódra nevelés. Szűrővizsgálatok népszerűsítése. Szűrő-vizsgálatokra történő utazások megszervezése.	Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Szűrő-vizsgálato-kon résztvevők száma	Hazai és uniós pályázati forrás.	Forrás megléte esetén fenntartható	Nem releváns.
---	--	---	--	---------------	---------------	--	--------------	------------------------	---------------------------------------	----------------------------------	------------------------------------	---------------

2	Érzékenyítő programok szervezése	A társadalmi elfogadás hiánya	Közös programok szervezése a társadalmi elfogadás érdekében.	Nem releváns.	Nem releváns.	Szemléletformáló programok szervezése.	Polgármester	2027. 12. 31. (péntek)	Programokon résztvevők száma	Hazai és uniós pályázati forrás.	Forrás megléte esetén fenntartható	Nem releváns.
---	----------------------------------	-------------------------------	--	---------------	---------------	--	--------------	------------------------	------------------------------	----------------------------------	------------------------------------	---------------

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Görbeháza község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Görbeháza község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 105/2023.(XII.12.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Görbeháza, 2023. december 14.

Jegyzőkönyvi kivonat

Görbeháza Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2023. december 12-én megtartott üléséről.

105/2023.(XII.12.) számú képviselő-testületi határozat

Görbeháza Község Önkormányzatának Képviselő-testülete megtárgyalta a „Görbeháza Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról” szóló előterjesztést és az alábbiak szerint határoz:

1. A Képviselő-testület elfogadja Görbeháza Község Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 2023-2028 közötti időszakra.
2. A Képviselő-testület megállapítja, hogy a programban beazonosított problémák a valóságnak megfelelnek, a feladatok megvalósítását támogatja.
3. Felhatalmazza a képviselő-testület a polgármestert a Helyi Esélyegyenlőségi Program aláírására.

Végrehajtásért felelős: Ale Erika polgármester

Határidő: folyamatos

Ale Erika sk.
polgármester

Dr. Juhász Péter sk.
jegyző

Görbeháza, 2023. december 14.

A kivonat hiteles!

Spéder Ildikó
Spéder Ildikó
jegyzőkönyvvezető

